

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GDVIN

TRE LANDSHÖVDINGFRUAR
OM SVENSK HEMBYGDSDRÄKT.

+

JUBILEUMSARTIKEL
av dr Arthur Fürstenberg.

+

När Hermine svarade "ja".
Fortsättningen av kejsar-
innans memoarer.

+

SJUNG KVINNANS LOV-
i U.S.A.
Resebrev från den sven-
ska sångkören.

PÅ VAKT I
SVENSKA SKOGEN ...

GDVIN 1927

HEMBYGDSDRÄKTEN TILL LIV IGEN

TRE LANDSHÖVDINGSKOR UTTALA SIG OM SVÄRIGHETERNA ATT LÅTA AVLAGDA DRÄKTTYPER UPPSTÅ IGEN.

Större intresse för halländska folkdräkten.

Med älskvärdt tillmötesgående belyser Hallandshövdingens maka grevinnan Stina Mörner frågan och visar hur ett ökat intresse för sockendräkterna börjat visa sig bland allmänheten:

FRÅGAN OM VÅRA VACKRA GAMLA folkdräkters bibehållande har min stora sympati, men att åstadkomma ett återtagande i vardagsbruk av dem anser jag både i hög grad opraktiskt och ej heller lämpligt för vår tid. Man har vant sig vid det behagliga modet med korta kjolar och så tunna tyger som möjligt. Detta är oneligen så bekvämt och så billigt att jag skulle vilja se den kvinna som avstår detta för att åter inträda i ett tjockt tungt omhölje — hur vackert det än kan vara. Vi få nog nöja oss med att se dem beagnade till helgdagsbruk på våra folkdanslag, vid hembygdsföreningars fester, i synnerhet sommarfesterna, där de vackra dräkterna komma till sin rätt och göra ett livligt inslag i den svenska naturen. I mitt län användes vid dylika tillfällen i ganska stor utsträckning våra vackra halländska folkdräkter, isynnerhet midsommar, då det i Halmstad på det jämförelsevis nyuppförda friluftsmuseet, Hallandsgården, visat sig uppvakna ett större intresse bland allmänheten att uppträda i olika sockendräkter. Naturligtvis är det min önskan att kunna sprida intresset ännu mera i den mån jag kan.

Stina Mörner

De vackra folkdräkter som från olika svenska landskap möta oss i museernas samlingar höra svunna tider till men är det någon utsikt att åter se svenska flickor klädda i dessa färggranna klädnader? Idun har till våra landshövding-skor riktat en fråga rörande möjligheten att hålla intresset för sockendräkterna uppe bland allmogen. Som synes av nedanstående tre svar finns ingen utsikt alls att de gamla dräkterna skulle användas i vardagslag.

Grevinnan Carola Wachtmeister, f. von Eckermann, i en av de vackra Blekingedräkterna.

Västerbotten ställer sig kyligt.

Från Umeå har landshövdingen Bertha Ringstrand välvilligt lämnat följande som dock visar att det i denna landsända torde vara så gott som hoppöst att få fram hembygdsdräkten igen:

Västerbottens län har icke någon hembygds- eller sockendräkt. Det lär visserligen för mycket länge sedan hava funnits en allmogedrätt även här i länet, och personer, intresserade för tanken att återuppliva bruket av den, hava sökt rädda den från att helt försvinna. Den användes dock numera ej av andra än folkdanslagen inom länet eller åtminstone är bruket av densamma utom dessa kretsar mycket sällsynt. Att kunna förmå allmogen att upptaga den till allmänt bruk torde nog komma att stöta på mycket stora svårigheter.

Bertha Ringstrand

Blekingedräkten kopieras oupphörligt.

Det utförligaste svaret har lämnats av landshövdingen Sigrid Hagströmer i Karlskrona som vittnar om ett nyvaknat intresse för Blekingedräkten. De fotografier av olika Blekingedräkter som här ses har landshövdingen varit tillmötesgående nog att ställa till Iduns disposition:

I Blekinge har hembygdsdräkten helt och hållit kommit ur bruk som vardagsdrätt. Anledningen härtill är nog den, att den blekingska hembygdsdräkten liksom sina flesta kamrater i andra landskap är alltför obekvämt att användas under arbete. Varje utsikt torde nog saknas för att få dräkten återinförd som daglig drätt.

I viss mån annorlunda ligger saken, då (Forts. sid. 761.)

**EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL**

ALLA SOM BAKA HEMMA
inse värdet av Ekströms Jästmjöl. Ju bättre brödet har jäst i ugnen, desto bättre, mera välsmakande och lättsmält blir det. Använd därför alltid Ekströms Jästmjöl.
— Cream-Phosphatpulveret med den underbara jäskraften.

SJUNG KVINNANS LOV — I U. S. A.

"DE SVENSKES" SÅNGKÖR OCH DESS TRIUMFFÄRD TVÄRS GENOM AMERIKA.

"De Svenskes" ordförande, bankdirektör Lars A. Odencrants, i samspråk med Lars Hanson. T. h. synes Victor Sjöström.

DEN SVENSKA SÅNGARFANA, SOM vid "De Svenskes" avskedskonsert i Auditorium i Stockholm överlämnades av kronprinsen, har under jubel och en av entusiastisk stämning präglad färd, sida vid sida med the Starspangled Banner, som kören hade glädjen mottaga av sångarvänner vid första konserten i New-York, burits från stad till stad, från ocean till ocean, från Atlanten till Stilla havets kuster. Vi ha skådat Manhattan från 57:de våningen i Wordsworth Building, vi ha sett de fyra svenska mil långa gatorna i Philadelphia, den om Siljan med de vita kyrkorna på stranden minnande naturen vid Jamestown, vi ha på ett underbart sätt räddats från att bli ihjälkörda i Pittsburg, vi ha mött våra landsmäns trofasta blå ögon och kramat svenska händer och nävar, vi ha sett fårade blickar och drömmande längtan vid våra konserter, vi ha framfört hälsningar från det gamla landet till det nya och lovat medtaga sådana i tusental vid vår hemkomst.

Vi ha haft dagar av fest och fröjd, av jublande sångarglädje och trofast vänskap i Chicago, dit vi anlände, matta och törstande som kameler efter ökenvandringen; men när nöden var som störst, var källan närmast, och ur dess rikliga och ymniga och klara flöden hämtades nya krafter och friskt mod. Vi ha färdats i långa dygn över ändlösa, torra prärier där fordom "Den suckande Vinden" jagade bufflarna, vi ha sett Buffalo Bills grav och gjort halsbrytande färder i Rocky Mountains, där svindlande bräddjup gapade under de snöklädda topparna, vi ha passerat Royal Gorge, en Canyon så trång, att tåget nätt och jämt kom fram mellan de skrovliga bergväggarna.

Och så anlände vi till vår barndoms drömda paradis, the sunkissed California, palmernas, apelsinernas och filmstjärnornas land. Vi hade lyckan få tillträde till Culver City, där Viktor Sjöström för spiran, där Lars Hanson och hans fru, f. d. Karin Molander, i hela sin betagande charm och fägring, mottogo oss. Vi vandrade på gatorna i det sagoomspunna San Francisco, där svenske konsuln Wallerstedt

och kapten Söderblom, ärkebiskopens broder, visade en enastående gästfrihet. Vi sågo med häpnad Stilla havets dyningar rulla in genom

Sverige och Portugals skönhet.

Från härvarande portugisiska minister F. dos Santos Tavares har Idun haft nöjet mottaga följande älskvärda skrivelse vars förhoppning om ett ökat intresse för de bägge länderna Sverige och Portugal sinsemellan vi på det livligaste instämna i.

Jag ber få tacka Eder för Eder vänlighet att i Idun offentliggöra bilden av min landsmaninna den vackra portugisiskan som deltagit i den stora skönhetstävlingen i Amerika.

Att leva, det är att veta skaffa sig förbindelser och vänner och nu mer än någonsin behöva länderna lära känna varandra för att vinna varandras sympati.

Tyvärr veta Sverige och Portugal alltför litet om varandra och därför är det mig en stor tillfredsställelse varje gång jag kan hjälpa till att låta dem bli litet mer bekanta med varandra. Desto bättre om det såsom i detta fall är en vacker kvinna som spelar förmedlarens roll och än mer om representanten för själva ungdomsgudinnan IDUN introducerar min vackra landsmaninna.

Med utmärkt högaktning

F. dos Santos Tavares

Den amerikanska kvinnan får här en entusiastisk hyllning av doktor Ivar Afzelius, en känd och populär Stockholmare som medföljt sångkören De Svenske dock mindre i egenskap av sångare än som välutalare. Det kunde behövas en sådan också under alla de mottagningar och festligheter där hyllningstalen flödat.

Golden Gate, där sjölejon och andra odjur, som gå rytande i havets vilda svaj, ligga och sola sig. Vi besökte Portland, Seattle där damerna i sin sydländska fägring och blodfullhet verkade som en flaska skummande och sprudlande champagne.

Och därmed är jag inne på kvinnofrågan. Man hade sagt mig, att den amerikanska kvinnan skulle vara så stel, avmätt och oåtkomlig. Intet kan vara oriktigare. Hon är raka motsatsen, okonstlad, behaglig, intelligent och, förlåt uttrycket, lättflirtad. Vart vi än ha kommit, har hon visat sig som den älskvärdaste och mest förekommande värdinna, som den mest förtjusande bordsdam, och i sin skicklighet att köra sin bil har hon ej sin överman. Hon är elegant och praktiskt klädd hon väljer färger och tyger med största smak och urskiljning, hon är glad och munter, ja hon är med ett ord sådan, att hon nästan skulle kunna tävla med de svenska damerna; vadan vi ju ändå haft någon ersättning för våra i hemlandet kvarlämnade kvinnliga anförvanter och väninnor.

Det enda som vi ej rätt hunnit förlika oss med, är köket och dess produkter, skillnaden mellan vad våra fruar och hembiträden kunna prestera och vad vi här ha att genomlida, det är ett smärtsamt kapitel, på vilket jag ej närmare vill ingå; jag endast konstaterar faktum och sätter Dig, Du Svenska Husmoder, på en mycket hög piedestal i jämförelse med den amerikanska kvinnan.

Temperaturen är på sina ställen, som koolingen sade, något "ljummen"; i skrivande stund något över 40° C., här i vagnen, vadan isdrinkarna ha strykande åtgång. Det är midsommarafton, vi ha lövat sofforna, vi ha haft inlagd Vinga sill med Kronans knäckebröd och snaps, ja vi ha t. o. m. fått ett glas av den alldeles speciellt svenska nationaldrycken efter middagen. Mein Liebchen, was villst du noch mehr?

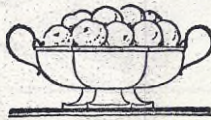
IVAR AFZELIUS.

Direktör och fru Emil Carelius.

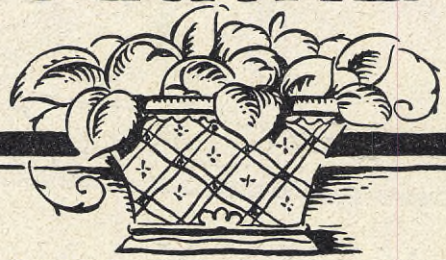
Pröva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

KONSTNÄRLIGA SILVERPJÄSER
med bestående konstvärde, framställda under medverkan av Jacob Ångman.
GULDSMEDS A.-B. I STOCKHOLM
Fabrik grundad 1867. — Ingen egen butik.
Våra fabrikat finnas hos varje guldsmed.

IDUNS JUBILEUMS-ARTIKLAR

AV TIDNINGEN IDUN ANMODAD att yttra mig angående den vid den nyss avslutade skandinaviska barnavårdskongressen debatterade frågan om folkundervisning i barnavård, anhåller jag att först få påpeka, att jag i 25 år varit ledare av sällskapet Barnavårds utbildningsanstalt och således kunnat skaffa mig en på rik erfarenhet grundad uppfattning i denna fråga.

Vid kongressen var meningen enhällig, när det gällde frågan, om överhuvud taget undervisning i barnavård skulle anordnas för landets unga kvinnor; meningsskiljaktigheter åter gällde, dels om densamma skulle vara obligatorisk — en kvinnornas värnplikt — eller frivillig och dels den ålder, kvinnorna borde äga, när undervisningen meddelades dem.

Utan att yttra mig om möjligheten att giva alla unga kvinnor i landet obligatorisk undervisning och praktisk handledning i barnavård vill jag bestämt framhålla, att en dylik undervisning säkerligen giver bättre resultat, om den är frivillig än om den är obligatorisk. Min erfarenhet säger mig nämligen, att intresset för undervisning i detta ämne aldrig är större än hos de kvinnor, som vänta sitt första barn och även hos dem, som stå i begrepp att ingå äktenskap. Hos alla dem, som i övrigt genomgå kurser i barnavård, blir intresset — även om det gäller dem, som önska lära sig barnavård för att utnyttja sin kunskap i förvärsarbetet — aldrig så levande eller så intresserat. Med detta har jag också besvarat den andra fråga, varom det rådde meningsskiljaktighet vid kongressen, den undervisades ålder. Man kan ej vänta och finner ej heller i allmänhet hos ett barn vid 14—15 års ålder den mognad och det omdöme, som ovillkorligen bör fordras av den, som, visserligen under ledning, skall vårda och omhändertaga små levande människor. När Sällskapet Barnavård började sin verksamhet föreskrevs, att eleverna skulle hava uppnått en ålder av minst 15 år, men snart måste denna åldersgräns framflyttas till minst 17 år. Det gäller ju nämligen icke endast att giva de unga kvinnorna en utvidgad undervisning i hygienens olika delar, såsom det framhölls vid

Tvång eller frihet?

Ett beaktansvärt inlägg i en samhällsviktig tidsfråga.

Av

Arthur Fürstenberg.

Om någons ord äro värda att lyssna till i diskussionen om kvinnlig värnplikt, en gammal fråga som fått förnyad aktualitet genom det intresse som ägnades den vid den nyligen hållna barnavårdskongressen, så bör det vara doktor Arthur Fürstenberg, som bekant en av våra största auktoriteter på barnavårdens område.

kongressen, det gäller ju också att lära de unga den praktiska barnavården. Med den menar jag naturligtvis icke de snart och lätt inlärd handgreppen att kläda av och på ett barn, att tillreda och giva barnet dess näring, när denna är artificiell, utan därmed menar jag bl. a. att lära dem obser-

En skrattlysten prinsessa

är Englands prinsessan Mary åtminstone att döma av denna bild som visar henne hjärtligt och — som omgivningen visar — rentav smittsamt skrattande. Det var någon episod i en flickscoutparad — prinsessan själv är iförd en dylik uniform — som framkallade denna muntra stämning. Till omväxling från alla officiella högtidligt allvarsamma och stela furstinneporträtt är det här roande nog.

vera det lilla barnets alla livsytringar i friskt och sjukt tillstånd, att noggrant följa dess fysiska och även psykiska utveckling, att genom observation av ett flertal barn göra nyttiga jämförelser och lära sig inse, att barn, även de friska, kunna te sig och utveckla sig på olika sätt.

Alltså blir min ståndpunkt denna: bered de fullvuxna och mogna kvinnorna en frivillig undervisning i barnavård i så stor utsträckning som möjligt!

Hur skall nu detta kunna åstadkommas?

Den nya lagen om samhällets barnavård har ju ålagt kommunerna att omhändertaga de barn, som därav kunna vara i behov. Och att dessa äro legio, det veta vi, ty de äro många. Det är således obestridligt, att det här och var i landet kommer att uppstå spädbarnshem, liksom vi barnläkare önska, att det i alla städer och industrier med hopad befolkning skall upprättas barnavårdscentraler, där kommunernas barn inskrivas, undersökas och följas av kunniga barnläkare med hjälp av särskilt utbildade sköterskor. På alla dessa spädbarnshem och vid alla dessa barnavårdscentraler borde lämplig undervisning kunna beredas traktens unga kvinnor, som anse sig därav vara i behov. Det är nämligen anledning förmoda, att den mängd yngre läkare, som numera speciellt utbilda sig till barnläkare, så småningom måste slå sig ned i samhällen med mindre befolkning, än hittills varit fallet. Likaså blir det så småningom god tillgång på goda sjuksköterskor, som fått speciell utbildning i barnavård och således lämpa sig att å spädbarnshemmen och barnavårdscentralerna under läkarnes överinseende leda undervisningen i barnavård.

Allt detta hindrar ju ej, att vi för den närmaste tiden torde ha stor nytta av de propagandakurser, som Svenska Barnavårdsförbundets socialmedicinska sektion brukar anordna litet varstades i vårt långsträckta land.

Det är nämligen ett önskemål att det blir inskräpt i allmänhetens medvetande, att verklig kunskap i barnavård är absolut nödvändig för var och en, som är ställd att vårda egna eller andras barn.

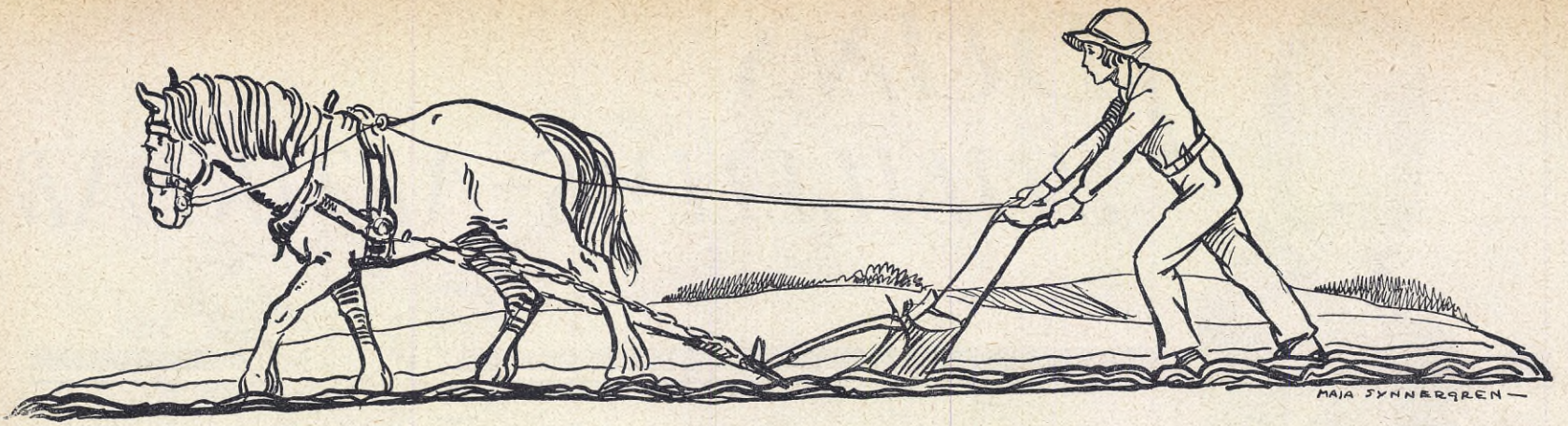
CAP
Turbanpraliner

Utan fördyrande omslag,
med de läckraste fyllningar.

originalaskar å
kronor 7,- 1 kg. kronor 3,50 1/2 kg. kronor 1,85 1/4 kg.

ÄR KVINNANS PLATS BAKOM PLOGEN?

JÄ HON HAR FÖRR UNDER DEN STORA OFREDENS DAGAR VISAT SIG KUNNA SKÖTA LANTBRUK SOM EN HEL KARL OCH HON KAN GÖRA DET ÄN.

PRISSKRIFT I IDUNS TÄVLAN OM KVINNAN OCH JORDEN.

Och Kerstin hos befälningmans fick sköta plog och harv, som blivit kvinnfolksgöra nu, i Carols tidevarv. C. Snoilsky.

JORDBRUKET ÄR AV ÄLDER ANsett vara ett prosaiskt arbete, fullt av triviala och otrevliga bestyr och belastat med en aldrig lättande börda av bekymmer om väderleken, årsväxten och spannmålspriserna. Närmast har jordbruksarbetet betraktats som ett slags mindervärdigt slavgöra, vilket kunde anförtros åt sådana personer, som ej ägde anlag och resurser för vidare befordran i allmän eller enskild tjänst via högskolor och akademi. Ett yrke, som minst av allt ansetts kunna inrangeras bland "kvinnliga" sådana. Ehuru väl tusenden av dem, som sedermera blivit eleganta stadsdamer och måhända mödrar eller mormödrar åt moderna självförsörjande kvinnor, hava vandrat många års steg i träskor bland svin och kor, kalvar och höns. Jordbruket är icke blott modernäringen, då det fästes avseende vid behovet av det dagliga brödet, det är även den näring, som genom seklerna skänkt blod och must åt de flesta generationerna av svenskt folk, därför kan det ock med rätta sägas, att även storstadens barn äro ammade vid den svenska jordens karga barm.

Kvinnans insats i jordbruket har av ålder varit som mannens hjälp, utan att ifrågasätta hennes egen kompetens eller fallenhet för arbetet där. I tider av brist på manlig kraft, vare sig det gällde i det lilla inom det egna hemmets begränsade område, eller det var i större skala, då hela landet led brist på manlig arbetskraft, har dock kvinnan visat sig besitta såväl kraft som intelligens nog för att träda i mannens stad och ställe och sköta jorden utan mans hjälp. Själv minns jag sålunda, huru jag hörde min gamla mormor förtälja om sin mor, att hon ensam skötte det lilla soldattorpet, medan mannen — soldaten, som var med i kriget 1808—09 — mestadels gick omkring hos rotebönderna och smakade av deras brännvinsbryggd. Mormors mor stängde gårdesgård, grävde diken, röjde bort sten, plöjde, harvade och sådde likaväl som slädde hö, fällde träd för lövtäkt och bärgade säden. Och ändå hörde jag henne beskrivas som allenast en liten, torr och mager gumma med pigga och livliga rörelser.

Det nutida jordbruket ställer också i långt mindre grad än förr anspråk på sina utövares fysiska krafter. Mängden av tekniska hjälpmedel, maskiner och allehanda arbetsbesparande redskap, sätter den moderna jordbrukaren i stånd till att betydligt mera än förr var fallet kunna ekonomisera med såväl tiden som styrkan. Det är ingalunda något ovanligt att ute på landsbygden se kvinnor köra

Kvinnan i träskor är ingen ny uppenbarelse tvärtom har hon funnits i århundraden och utför alltjämt sin gärning i det svenska jordbrukets tjänst. Det är dock en fördom hos mången att kvinnan inte skulle duga lika bra till lantbrukare som mannen. Iduns månads-tävlan om Kvinnan och lantbruket har framkallat flera utmärkta inlägg bland vilka detta som ger en klar och överskådlig framställning av frågan syns värd att prisbelönas. I ett följande nummer återkomma vi till övriga tävlings skrifter.

slättermaskin, hästräfsa, eller t. o. m. skörde-maskin, lika bra som någon man. Det mesta det därvidlag kommer an på är ju handlaget med hästarna — och därutinnan är väl den moderna kvinnan föga handikapad av mannen.

I Danmark, i många avseenden ett föregångsland för oss beträffande jordbruket, har gjorts lyckliga experiment med jordbruk sköta med uteslutande kvinnlig arbetskraft. Å en större gård på, om jag ej minns fel, Fyen, har man sålunda icke annat än unga kvinnor till allt arbete. De köra hästarna, fodra och rykta dem, mjölka korna, ansa hönsen, så, sätta och skörda. Bl. a. odlas å egendomen en tämligen stor areal sockerbeter, vilka kräva ganska mycket arbete såväl under växttiden som sedermera vid upptagningen och transporten till raffinaderiet. Men allt utföres av kvinnor och arbetet går både lätt och fort. De unga damerna äro i arbetet iförda en lätt och bekväm, praktisk overall, som skänker både skydd mot smuts och orenlighet och lämnar stor rörelsefrihet.

Det är ett fel att tro att kvinnan skulle vara olämplig för det fullt självständiga jordbruksarbetet. Den kvinnliga intelligensen har med glans hävdats sin likvärdighet med den manliga på snart sagt alla andra områden. När de första kvinnliga chaufförerna började visa sig på våra gator minns jag det bl. a. uttalades farhågor för att kvinnans större nervösa disposition skulle komma att vålla ökade risker beträffande körsäkerheten. Den senare erfarenheten torde tillräckligt ha vederlagt alla dylika farhågor. Hur ofta har väl någon bilolycka inträffat genom kvinnlig chaufförs vårdslöshet?

Kan således en kvinna köra bil lika bra som en man så kan hon också köra en slättermaskin, en harv eller plog. Den mindre fysiska kraften lägger icke hinder i vägen. Ej heller behöver det befaras att kvinnans grace förloras genom arbetet vid jorden. Allt kommer därvid an på, huru man tar det. Ett intelligent bedrivit jordbruksarbete, d. v. s. ett arbete under iakttagande av nödig hänsyn till den arbetandes förmåga och krafter samt tillvarata-

gande av alla arbetsbesparande möjligheter, kommer icke att frambringa det kantiga, kuttiga och klumpiga i figuren, som vi vant oss att känna igen landsbygdens arbetande folk enkannerligen kvinnor på.

För att emellertid ett fullt lyckligt resultat skall uppnås, torde det vara nödvändigt att åtminstone för utbildningstiden — för sådana kvinnor, som komma exempelvis från industriella yrken — hava tillgång till jordbruk med speciellt kvinnlig drift. Vi leva ju i kooperationens tidevarv. Vad skulle hindra att några stycken kvinnor sloge sig samman om att köpa ett större eller mindre jordbruk för att driva det med uteslutande eget arbete? Kanhända det till en början behövdes manlig hjälp att "komma i gång", såvida icke någon av damerna vore i besittning av tillräcklig agronomisk utbildning. I varje fall är det av vikt att i början lägga arbetet så att icke någon tävlan mellan manlig och kvinnlig kraft uppstår, utan det kvinnliga jordbruksintresset får tillfälle att växa i frihet. Annars äventyrar man så lätt att bågen brister i spänningen.

Nutidens jordbruk står också inför andra krav än förr. Driften tvingas att bli mera intensiv, arbetet måste mer ägnas åt de små detaljerna. Det kvinnliga psyket har i vida högre grad än det manliga utpräglat detaljsinne. Därför kan med fog sägas, att framtidens jordbruk i stor utsträckning påkallar kvinnans insatser. Det är också ägnat förvåna, att hittills så föga beaktats de stora möjligheter, vilka här ligga öppna för den kvinnliga företagsamheten.

När den situation var för handen, som målats i mottot här ovan, då befann sig landet i ett sådant läge, att det var bristen på manlig arbetskraft, som tvang kvinnan börja utföra de som uteslutande manliga ansedda sysslorna vid jorden. I vår tid råder överflöd på arbetskraft, manlig lika väl som kvinnlig, men helt visst kallar överflödet nu lika starkt på kvinnan, som bristen gjorde då. Ty arbetsbristen har framalstrat en manlig indolens, som förlamar initiativkraften och skymmer blicken för de mål, som ligga närmast inom räckhåll. Det synes mig att kvinnan har bättre bevarat sin andliga jämvikt i de senare årens stora omvälvningar, hon har icke i så hög grad förlorat sig i de ändlösa perspektiven, utan söker alltjämt att i närmaste omgivningen finna fält för sin verksamhetslust och reformiver.

Så gå då, svenska kvinna, ut på den jord, som i gångna tider varit föremål för kvinnohänders odlaregärning, och bryt väg för den stolta tanken: intet mänskligt är mig främmande, översatt till: ingen manlig gärning är mig för svår. L. L.—n.

TVIVLETS FRÖ I BLOMKRUKAN

NÅGRA LUSTIGA OCH NÄPNA SKOLMINNEN FRÅN EN IMPROVISERAD KINDERGARTEN PÅ 60-TALET.

DÅ IDUN, MIN GODA VÄN SEDAN 40 år, tillfrågat mig, om jag hade några minnen att nedskrivna från födelsestaden Karlskrona, har jag ur minnesfjärdingen plockat upp några små enkla blad från den första skoltiden, om de nu kunna intressera läsekretsen i dessa reformernas och skolstridernas gyllene tid, så olik den tiden för några och femtio år sedan.

Fru Majken Moberg, som tog sina första steg på lärdomsbanan under en tid då undervisningsväsendet stod på mera primitiv ståndpunkt än nu, berättar här bl. a. hur hon och hennes småsyskon bibringades en klar uppfattning av gudsbegreppet.

Ordet lekskola eller kindergartens hade man ej hört talas om som någon förmildrande övergång till allvaret i småbarnens eller storskolan, som det hette. För egen del njöt ändå på sätt och vis kindergartens förmån hos min egen faster Ida, som av kärlek och intresse för alla sina brorsbarn åtagit sig att inlära dem de första grunderna. Den äldre kullen hade slutat hos henne och var utplanterad i andra skolor och nu var turen kommen till den yngre, två kvinnliga kusiner, min bror och jag, alltså fyra stycken. Här var nu en liten lekskola nära på i modern mening och hon var den rätta trädgårdsmästaren. Här hade hon en avstjälpningsplats för sitt brinnande verksamhetsbegär, som bundits av den tidens fördomar. Två ensamma ogifta damer av god familj och ekonomi som hon och systemen skulle bildligt talat sitta med händerna i kors, låta sig betjäna av trotjänarinnan och vara som alla andra, men upprorsandan och självständighetsbegäret låg på botten av faster Idas själ och i mångt och mycket var hon före sin tid.

gardiner, framför fönstret stolar och bord med skolmaterialer och en stor trätupp i naturfärg med rödmålad kam. På vägen mitt emot fönstret en tapetdörr. Därinnanför en garderob som ett ordinärt modernt Stockholmsrum, fullpackad med fina tyska korgar, sköntapetserade hattaskar, fristående klädhängare med klädningar och mantiljer från farmors tid, en guldgruva för utklädslar och improviserade teaterföreställningar i senare tid. Men vi sätta oss vid skolbordet, lära oss bokstäverna, stava och lägga hop. Det var min mors gamla "barnabok" från 1827 och kronprinsessan Lovisas abc-bok som användes. Alfabetet i den förra var försett med lärarika verser och fina gravyrer av Gillberg. När jag kom till u glömmet jag aldrig den hisnande skrällen inför evighetstanken som bemäktigade sig mig när jag läste, "Du märker urets gång: var knapp det höra låter, är en, en förfluten tid, som aldrig kommer åter". Jag såg och tänkte mig tillbaka i tidernas tider, men faster Ida märkte min tårade blick och förstod mitt lilla bävande hjärtas tick tack och med ord, lämpade för vår ålder, talade hon om tiden och evigheten och allas vår litenhet, som endast de gudabenedade kunna. Men när vi hunnit till de sedelärande berättelserna om "Ett Barn, hjärteligen rört över undfångens förlåtelse" m. m. slog hon resolut ihop boken och tog till kronprinsessan Lovisas och jag förstår nu varför, så utan förställe för barnsjälen som de voro skrivna.

Det lilla skolrummet var ett s. k. genomgångsrum i den gamla hemtrevliga våningen, beläget mellan mina fastrars sängkammare och den stora salsliknande pigkammaren. Ordet sovalkov existerade ej och jag ville sett den oombärliga ättiksura Elin i en sådan. Plats för majestätet!

Det är en litet regnig dag och fyra små ha traskat opp för de två långa järnskodda finsandade trapporna och knacka blygt på köksdörren. Elin öppnar, pålsar av oss under mulen tystnad, ger töserna en diskret knuff och säger vasst: "In me' er men akta golven och mattorna." Hade vi vingar, skulle vi flyga? Men Eva förnekar sig aldrig. Strax därefter honungssött med en öm klapp på lillebrors lockiga huvud. "Lille gullungen, lille sockervännen, ka han osså in?" Och segerviss klev "Adam", obekymrad om golv och mattor, genom pigkammaren in i det lilla skolrummet. Det var helt i vitt, 2 jättestora linneskåp, vita

I den andra boken var det fabeln om hunden och köttstycket, som fäste sig i minnet. "En hund sam över en å" började det högtidligt. Jag såg hunden, hörde skvalpet, när han tappade godbiten för att gripa efter spegelbilden och förnam alla missräkningens kval när han våt och skamsen stod utan något på motsatta stranden. Vi talade och undrade och tyckte hunden vara dum men vi fingo förklaringen av lärarinnan och med inspirerade ord kom det en jämförelse mellan den nakna verkligheten och fantasiens ljusskimrande värld. Hon hade ett sätt att trola med fingrarna

och lära oss huvudräkning på, som var underbart och roande. Siffrorna på griffeltavlan och i multiplikationstabellen betraktades därför som fiender. Entalet var något mystiskt högtidligt. 1×1 är 1, 1 gång 3 är 3. Vid religionsundervisningen spökade det där. En gud och likväl tre och det insmög sig en svag aning att det ej var matematiskt rätt och så kom en försagd fråga hur det kunde hänga ihop. "Har du hittat tvivlets frö", sade faster och teg länge, blev mörkröd, en blå åder på pannan svällde, som alltid, när hon blev upprörd, och de bruna ögonen sågo hotande ut men så ljusnade dragen och hon pekade på en liten blomkruka i fönsterkarmen. "Ser Ni den lilla plantan där, — roten, den lilla stjälken och blomkronan, — tre olika ting tillsammans och ändå ett, så är det med Gud, barn, fadern, sonen och anden, men ändock en." För allt hade hon djuptänkta och lämpliga svar.

Så fort det vårades tog hon oss med ut till landet. Då vandrade båda fastrarna med oss och matsäcken ut över landbroarna, förbi Blåport och opp på Tyskbryggarebergen och ner åt Wämö. Naturälskare som hon var lärde hon oss älska och förstå naturens underbara bok, blommornas och trädens skönhet, skyarnas gång, färgspelet i solnedgången och näktergalens toner och när den riktiga sommaren kom och jag fick vara tillsammans med fasterarna och kusinerna på den gamla släktgården, Silletorp, sommarstället, där far och farfar och farfarfars mor och andra i slakten lekt som barn, då var höjdpunkten kommen. Fastrarna älskade denna gård och de hade tid med oss barn. De voro borna berätterskor och alla de gamla som funnos kvar i slakten och de som gått bort, de blevo barn igen som vi. Här hade de lekt under vårdträden, de gamla jättekastanjerna, sprungit i lustbacken, den lilla naturliga parken bortom kryddgården, seglat med skeppet Ellida i dammen och ridit på den rosenbroderade sadeln uppe på södra handkammaren. Hästarna och korna voro ju andra men i huvudsak var allt sig likt, det gamla boningshuset med sina gungande klängrosor, de låga hemtrevliga rummen med sina väggfasta hörnskåp och gamla kakelugnar, tapeterna med sina slänggungande flickor och skällande hundar, kinesiska tempel och blåel-seblåa rosor och alla de gamla ärvda möblerna. Här lärde man i praktiken orden sammanhållning och tradition.

(Forts. sid. 761.)

Five o'clock tea-skorpor

- 1 lit. grädde
- 250 gr. smält smör
- 3 teskedar Tomtens Vanillinsocker
- 425 gr. socker
- 3 matskedar Tomtens Bakpulver
- Vetemjöl lagom till utbakning

BEREDNING: Rör smöret med sockret samt tillsätt grädden och Tomtens Vanillinsocker; Det med Tomtens Bakpulver blandade mjölet tillsättes och degen knådas. Forma till små runda bullar, några cm. i genomskärning. Grädda alla på en gång. Skär bullarna till skorpor medan de ännu äro varma. Torka sedan i ugn.

KEJSAR WILHELM SEDD AV SIN MAKA

KRONPRINSEN MOTTOG SIN STYVMODER MED EN GENTLEMANS HELA TILLGIVEN-

"ERS MAJESTÄTS FÖRslag", svarade jag, "är en fullkomlig överraskning för mig."

Det var inte originellt svarat, ty samma replik har använts av mången Evas dotter i liknande belägenhet sedan sekler tillbaka.

"Jag är icke", fortsatte jag, "okänslig för de starka band av sympati, som förena oss, men jag fruktar icke dess mindre att det finns olikheter i våra temperament, som äro oförenliga med ett harmoniskt äktenskap."

Kejsaren avvisade detta argument. Jag gjorde honom då uppmärksam på att jag älskade mina barn alltför ömt för att leva utan dem. "Det finns icke plats för dem på slottet Doorns begränsade område. Om de bodde här hos oss, skulle det bli mycket svårt att på samma gång ge Ers Majestäts gäster husrum."

Kejsaren godtog ej heller denna invändning, utan framhöll, att det fanns möjlighet att utvidga byggnaderna, i synnerhet orangieriet, och på så sätt skaffa ytterligare boningsrum.

"Ers Majestät", gemälde jag slutligen. "Jag fruktar, att jag ej kan göra er lycklig. Ingen beundrade kanske den avlidna kejsarinnan mer än jag, men jag tillhör en annan kvinnotyp. Jag är Hermine, ej Augusta Victoria. Ers Majestät kommer troligen att hos mig söka de egenskaper, som gjorde kejsarinnan Augusta Victoria kär för er, och ni kommer att finna att jag saknar dem. Under fyrtio år var kejsarinnan er dagliga följeslagerska. Dessa fyrtio års äktenskapliga lycka bildar ett försprång, som ingen efterföljare kan besegra.

Jag är en mogen kvinna, med egen individualitet och egna sym- och antipatier. Jag är oberoende och självsäker. Då den romantiska stämningen gått över, skulle vi troligen upptäcka att vi begått ett misstag. I kväll är luften övermättad med rosendoft, men hur skall det bli i vinter, då de enda blommorna, som finnas, äro de som frosten tecknar på fönsterrutorna på Doorn? Sympati är, när allt kommer omkring, icke kärlek. Hur veta vi, att vi älska varandra?"

Naturligtvis höll jag icke detta tal i form av en monolog. Kejsaren avbröt mig upprepade gånger för att avvärja mina betänkligheter. Emellertid lyssnade han allvarligt till mina förklaringar.

Slutligen sade han: "Jag vill icke, att ni skall dela min landsflykt om ni icke är säkra på att ni återgäldar min tillgivenhet. Det är er kärlek, jag önskar, ej ert medlidande. Säg icke nej! Tänk på saken. Mycket står på spel för oss båda. Fatta intet beslut utan moget övervägande."

Jag var övertygad om att jag ej var lämpad att bli kejsarens hustru. Aldrig, sade jag till mig själv, kan jag bo i en liten enslig holländsk by, icke ens med min sagofurste. Det var orimligt. Det var omänskligt. Det kunde icke vara så. Äktenskapet skulle helt säkert bli olyckligt. Den tvungna närheten skulle bringa i dagen dolda oförenligheter. Vilken ställning skulle hans barn intaga? Vad skulle mina barn säga? Vad skulle världen säga?

"Nej, nej! Tusen gånger nej!" ropade mitt förnuft. Men hjärtat viskade "Ja".

För varje timme försvagades förnuftets röst, och hjärtats röst blev alltmer befallande. Striden hade redan utkämpats i min själs in-

Exkejsarinnan Hermine med sina systrar. Fr. v.: grevinnan Künigl, exkejsarinnan, prinsessan Ida av Stolberg-Rossla och baronessan Guagnoni.

Efter mycket betänkande svarade Hermine slutligen ja åt sin kejsarliga friare, berättar hon och skildrar hur barnen å omse sidor upptogo giftermålet.

nersta. Avgörandet hade fallit. Det var till kejsarens förmån, mitt hjärta visste det; jag visste det icke.

Leibnitz säger, att själen icke har några fönster; att vi äro monader, ensamma enheter, som kretsas genom rymden. Kärleken gör det möjligt för två monader att kretsas i förening. Den elektrifierar monaderna; den svtar ihop dem. Den ger oss åtminstone illusionen av kamratskap. För mig är det en verklighet, icke en illusion.

De följande dagarna befäste våra känslor. Därefter var världen icke densamma för någon av oss. Ingen var lycklig utan den andra. Mina ögon öppnades. Jag såg glimtar av kejsaren, som jag aldrig skall glömma. Hans förtvivelade ensamhet; hans högsinhet och hans styrka! Jag såg hans omätliga godhet, hans sinnes renhet och klarhet. Plötsligt visste jag att jag ville dela hans hårda öde, och möta livet med honom, vad som än inträffade.

Då jag hade träffat denna uppgörelse med mig själv, genljöd mitt hjärta av glädje. Min barndoms intuition var riktig. Ingen man i världen kunde vara mera för mig, ingen kunde överträffa honom. Då kejsaren upprepade sin fråga, läste han svaret i mina ögon. Det var icke nödvändigt att med ord uttrycka mitt samtycke.

Det tog tre dagar för mig att fatta mitt beslut. Kanske skulle det ej ha tagit så lång tid om jag icke hade sett alltför många olyckliga äktenskap. Som ung flicka hade jag varit mycket tillsammans med min syster Caroline, storhertiginna av Sachsen-Weimar, vilkens äktenskap var olyckligt trots hennes makes gedigna karaktär. Jag hade sett så mycket husligt elände, i min egen släkt och på annat håll, och jag hade träffat på så många omaka par, att jag insåg äktenskapets vådor.

Jag hade levat i ett harmoniskt äktenskap med prins Schönaich-Carolath. Erfarenheten från mitt samliv med min förste man hjälpte mig att lösa de mera komplicerade problem, som mitt andra giftermål förde med sig. Jag slöt ej mina ögon för dessa problem. Vår tvungna landsflykt berövade oss många intellektuella nöjen. Det var troligt, att den ständiga samvaron på Doorn skulle bli irriterande. Barnens och styvbarnens stridiga fordringar krävde takt och god vilja.

Vi hade mod att möta dessa svårigheter och att med största uppriktighet diskutera dem före vår förlovning. Ömsesidig aktning, ömsesidig hjälp och ömsesidig förståelse äro grundstenarna för vår förening. Ingen för-

söker behärska den andra. Vardera parten erkänner den andras rätt till ett oberoende liv. Gemensamma lidanden och gemensamma erfarenheter tjäna till att binda våra hjärtan och våra liv allt fastare samman.

Vi äro icke fallna för prål. Vårt enkla levnadssätt skulle vara outhärdligt för många. Den ena ger åt den andra; vårt liv är rikt. Som kamrater ströva vi tillsammans genom konstens värld. Vi läsa samma böcker. Historia, nutidens såväl som äldre tiders, intresserar oss båda.

Enbart kärlek är ej tillfyllest för att göra ett äktenskap lyckligt. Kärleken är icke alltid hänsynsfull, men där ömsesidig hänsyn saknas är lyckan benägen att ta till flykten. De ömsesidiga skyldigheterna och rättigheterna måste klart bestämmas. Jag gjorde vissa villkor för att säkerställa vår gemensamma lycka. Eftersom jag är mor, kunde jag ej välja make annat än efter mina barns önskan. Jag ville icke köpa min lycka på bekostnad av deras. Kejsaren gav gärna sitt samtycke till att låta mina tre yngsta barn bo hos oss på Doorn. Mina äldsta pojkar, Hans Georg och Georg Wilhelm, som båda gingo i skolan, skulle tillbringa ferierna hos oss.

Jag betingade mig rättighet att varje år tillbringa sexton veckor i Tyskland för att bibehålla kontakten med mitt hem. Jag kunde ju icke flytta slottet Saabor på en magisk matta till Doorn. Mina täta resor från Doorn i enlighet med denna överenskommelse ha vid olika tillfällen givit anledning till fantastiska rykten om äktenskapliga misshälligheter.

Slutligen gjorde jag till villkor: "Jag vill icke ha något hov eller några kammarfruar. Jag måste själv tänka mina tankar och själv välja mina vänner. Jag står ej ut med att göras till slav och trampas ned. Jag harmas över föreskrifter. Jag måste vara mig själv. I likhet med er kan jag icke tåla något tvång."

Kejsaren fogade sig högsint i alla mina villkor. Han kränker varken vårt förbunds anda eller bokstav. Aldrig, ej ens för ett ögonblick har jag haft orsak att ångra mitt samtycke. Kejsarens karaktär är en ersättning för det offer jag bragte, då jag delade hans landsflykt. Hans kärlek uppväger alla de oförrätter, som tillfogats mig av andra. Om jag har förföljts och smädats för hans skull, så är hans kärlek värd detta. Kejsaren är en far för mina barn. Han förstår dem och återgäldar deras tillgivenhet. Mitt förhållande till hans barn är även det lika tillfredsställande.

*

En lång, något mager ung man med i förtid grånat hår hoppar ur en liten sportbil och omfamnar kejsaren. Den unge mannens ansikte är solbränt; han är en sportsman från topp till tå, obesvärad i sina rörelser. Han hälsar hjärtligt på mig. Den nykomne är kronprins Wilhelm, en gång arvinge till den kejsarliga tronen, nu en landsflyktig man liksom fadern, och han hade på min anmodan kallats till Doorn från sitt fängelse på den lilla ön Wieringen.

Kronprinsen var icke bokstavligen en fånge. Han tilläts resa omkring i Holland i sin automobil, då däremot kejsaren måste inskränka sig till grannskapet av den lilla byn Doorn. Ett avtal med den holländska regeringen begränsade hans rörelsefrihet till om-

TALAR OM HANS VERKLIGA KARAKTÄR

HET OCH KRONPRINSESSAN VAR LIKASÅ ÄLSKVÄRDHETEN PERSONIFIERAD.

rådet mellan Doorn, Amerongen och Amersfoort.

Jag hade yrkat på att sätta kronprinsen in i situationen. Jag ansåg att kejsarens barnsamtycke var nödvändigt för att göra vår förening lycklig. Det var omöjligt att bedja alla kejsarens barn komma till Doorn. Även om det hade varit utförbart, skulle ett sådant steg under dåvarande förhållanden ha framkallat allt för mycket prat. Men kronprinsen, som bodde i Holland, gjorde täta besök på Doorn. Att han nu kom dit, skulle ej misstolkas i de allierades huvudstäder och i Berlin.

Kronprinsen, som hade lika ensligt som sin far, förstod genast situationen. Han kunde bättre än sina bröder förstå det kvalfulla i att vara en fånge i främmande land. Liksom en forna tiders riddare lovade kronprinsen genast strida för mig. Jag hade icke begärt något sådant löfte. Det är ej min vana att bedja om ynnestbevis. Med frivilligt ädelmod gav han mig sitt ord som gentleman på att han skulle förklara min ömtåliga ställning för sina syskon.

Rent instinktivt hysa barn motvilja för att deras far eller mor gifter om sig. I mitt fall invecklades problemet ytterligare av politiska hänsyn. Kronprinsen försäkrade mig att hans världskloka och erfarna gemål, kronprinsessan Cecilie, välvilligt skulle förstå detta nya förhållande.

Den avlidna kejsarinnan hade aldrig låtit skuggan av tronen komma mellan sig och sina barn. Tillgivenheten mellan mor och barn hade varit ovanligt djup. Människonaturen är densamma i koja som i slott. Det var endast naturligt att barnen med ängslan skulle emotse uppträdandet av en styvmoder. De fruktade att det nya giftermålet skulle göra deras far olycklig. Jag respekterade denna känsla, som emellertid nu lyckligtvis icke längre finnes.

Kronprinsen och jag blevo vänner från första början och vi äro det ännu. Den omständigheten, att vi ofta ha olika åsikter stör på intet sätt det förhållande, som grundlades genom vårt möte på Doorn. Kejsaren gladdes i hög grad åt kronprinsens ställning till saken. Det finns ju ofta meningsskiljaktigheter mellan far och son, meningsskiljaktigheter som representera sammandrabbningen mellan två oförenliga åldrar och temperament. Denna konflikt endast döljer en djup och grundfast tillgivenhet. Även om fäder och söner stundom känna motvilja för varandras tänkesätt, förenar kärleken de båda motsatta polerna.

Då min korta visit på Doorn, som kulminerade i min förlovning, hade nått sitt slut, var det kronprinsen, som följde mig till järnvägsstationen. Jag reste över Utrecht, en mer passande station än Amersfoort. Det var förbjuden mark för kejsaren. Hans rörelsefrihet var, som jag ju beskrivit, begränsad. Den holländska regeringen väntade, att kejsaren skulle förbliva inom ett område med några få kvadratkilometers omkrets. Han fick icke lämna detta område utan att anmäla det för regeringen. Han bad aldrig om tillåtelse att få lossa på de band som sålunda lagts på hans rörelsefrihet. Nyligen ha emellertid dessa bestämmelser lindrats. I dag kan han resa omkring i sin bil i hela Holland om han så önskar. Ifrågava-

rande bestämmelser hade i hög grad sin grund i den holländska regeringens omsorg om den kejsarliga gästens säkerhet.

Min sista blick vid avresan vilade på kejsaren, som stod kvar, återigen ensam. Han vinkade tills automobilen hade försvunnit ur sikte. Kejsarens ensliga gestalt utanför huset gav mitt hjärta ett stygn. Jag lovade mig själv att försöka glädja honom, att skänka honom så mycken lycka som en fången örn kan känna.

Kronprinsen såg min nedslagenhet och talade med mig om allehanda saker för att avleda min uppmärksamhet. Han väntade på plattformen tills tåget satte sig i gång. Med värme tog jag farväl av min blivande styvson, som var fem år äldre än jag själv. Hans sista ord voro: "Om jag blott kunde följa med er! Om jag blott kunde återvända till mitt land!"

För ett ögonblick mulnade hans blåa ögon. Därpå blev han sig själv igen, soldat och furste. Han gjorde honnör, sträckte på sig och gick med raska steg tillbaka till sin bil.

Några år senare sattes kronprinsen av ödet och Stresemann i stånd att återvända till sin gemål och sina barn.

Hade jag gjort ett misstag? På tåget överfölls jag av tvivel, som så att säga slog med vingarna liksom fåglar, som förebåda olyckor. För varje varv hjulen tillryggalade växte min ängslan. Jag var icke längre under det omedelbara inflytandet av kejsarens trollmakt. Jag fängslades icke längre av det oemotståndligt övertalande i hans röst, fascinerades ej vidare av glimten i hans ögon. Giftermål var ett avgörande och oåterkalleligt steg! Dess verkan på mig och mina barn skulle bli vittgående. Det skulle helt och hållet ändra vårt levnadssätt.

Skulle jag visa mig vuxen min uppgift? Skulle jag bli en god maka åt kejsaren? Skulle han hålla sitt löfte till mig? Jag hade sagt honom, att jag var en helt annan natur än

hans ungdoms avgudade maka. Fattade han innebörden i mina ord? Skulle han värdera min hållning även sedan det första kärleksruset gått över? Under trettiofyra år hade livet och ödet danat min karaktär. Jag var en klart utformad personlighet. Väntade han kanske, att jag skulle förändra mig vid trettiofyra år?

Jag var för gammal för att ändra mig fullständigt, men jag var tillräckligt ung för att anpassa mig. Jag hade beslutsamhet. Jag hade viljekraft. Jag hade kärlek. Den djupa tillgivenhet för kejsar Wilhelm, som spirat i mitt hjärta sedan jag var nio år, hade slagit ut i blom på Doorn. Jag hämtade nytt mod och ny beslutsamhet från dessa reflexioner. Det var möjligt att vara sann både mot mig själv och mot kejsaren. Jag var fast besluten att göra varje medgivande förenligt med min självaktning. Kärleken skulle visa mig vägen att avpassa mig efter hans behov utan att oädel uppgå min egen personlighet.

Hans medfödda hjärtegodhet, hans av lidanden alstrade klokhet skulle bli mina bundsförvanter.

Vår förlovning var en hemlighet, som hade undgått de allierades spioner och de nitiska journalister, som belägrade Doorn. Den förblev en hemlighet under tre månader.

Jag återvände icke genast till Saabor. En obestämbart instinkt tvang mig att låta någon tid förflyta mellan mitt besök på Doorn och min återkomst till mina barn. De förtjusande Harzbergen lockade mig att besöka min yngsta syster Ida, som bodde vid foten av Kyffhäuserberget. Både hon och hennes man, prins Stolberg-Rossla, läste genast i mitt ansikte, att någon stor händelse hade spritt sitt skimmer över mitt liv.

Utän ett ord från min sida förstod Ida hela saken. Hon var min yngsta syster. Jag tyckte, att det ej var många år sedan jag såg henne i brudräkt. Jag var redan då mor till flera barn. Det föreföll mig egendomligt, att våra roller nu voro ombytta, att jag skulle bli bruden! Både Ida och hennes make voro sympatiska och vänliga.

Jag reste genom Harz och passerade foten av Barbarossas berg. Det skulle ej ha förvånat mig, om den grotta där man säger att kejsaren dväljes, hade öppnat sig för att hälsa mig. Var icke Barbarossa en länsherre av vårt hus? Var icke jag brud åt en annan kejsare på en annan tillflyktsort? Den rödskäggige kejsaren i Kyffhäuserberget och den vitskäggige på Doorn voro båda symboler för Tysklands hopp. Den enes blod flöt i den andres ådror. Ty Hohenzollern och Hohenstaufen äro blommor av samma träd. Någonstädes i det förflyttna sammansmälta de båda dynastiernas rötter.

Jag var nu beredd att möta mina barn. De blevo överraskade av nyheten, men de gjorde ingen invändning. Min lycka var deras. Carmo, min äldsta dotter, var särskilt förtjust.

Jag kan icke komma ifrån den känslan, att Wilhelm II och jag vore predestinerade att mötas i denna eller en annan värld. Jag känner, att ödet hade spunnit våra livstrådar runt en och samma spole. Vår kärlek var oundviklig. Det stod skrivet i stjärnorna, att vi voro bestämda för varandra. Men om icke Georg Wilhelm hade skrivit sitt

(Forts. sid. 761.)

Fru Gerda Lettström, född Swanström, maka till bankdirektören Harald Lettström.

VÄRLDSBERÖMD POLSKA HITKOMMER

HÄNFÖRT TOLSTOI OCH ANDRA RYKTBARHETER MED SIN KONST.

Brev från Iduns Pariskorrespondent.

EN HÄRLIG SOMMARSÖNDAG samlades vi uppe vid Gare du Nord för att därifrån resa ut till den berömda klavecinisten Vanda Landovska, som har en villa i Saint-Leu, en halvtimme från Paris. Med "vi" menas ett sällskap om ett femtiotal personer, däribland många kända ansikten, exempelvis Bourdelle, den store skulptören som tagit sig fritt för att under några timmar samman med de sina njuta lantluft och musik. Bourdelle är en stor kännare även inom musikens område.

Hur målerisk var han ej där han satt i kühörnet med sitt vita huvud under den grå, bredbrättade hatten, medan hans fru, grekiska till börden, hade en lustig svart hätta som på ett utmärkt sätt inramade hennes fina lilla ansikte. Ingen kunde misstaga sig att det var konstnärskolk man hade framför sig! I nästa kupé störtade författarna Pioch och Maudru in, medan i en annan artistfruarna Paul Morand och Zack slogo sig ner.

Anlända till ort och ställe tågade vi i karavan genom den stilla lilla förstaden ut till villan, medan i lyxautomobilerna skymtade prinsessorna Murat och Pollignac, den amerikanske atlantflygaren Chamberlain med fru, madame Dubost, en rik och konstintresserad dam, som trött på dagens torra mod — och varför inte? — klätt sig i 1870-talets. Alla hade samma mål . . .

Det var nämligen en stor dag för Vanda Landovska, "hennes livs söndag" som hon så vackert uttryckte sig i ett litet hälsningstal till gästerna: Hon invigde ett konserthus som hon låtit bygga på sin tomt.

Ett eget konserthus är det få musiker som kunna skryta med — men Vanda Landovska är ej heller vem som helst. Hon är en världsberömd artist, den förnämsta på sitt instrument, klavecinen. Att hon på samma gång är en betydande pianist är ju självklart. Klavecinen är pianots föregångare. Men det är på klavecinen hon vunnit sin ryktbarhet. Hon

Vanda Landovska.

Att en kvinnlig musiker bygger sitt eget konserthus är redan det tillräckligt för att göra hennes namn bekant. Vanda Landovska är emellertid en musiker av Guds nåde som förtjänar att uppmärksammas för sin egen skull. Nästa säsong har svensk publik själv tillfälle att konstatera detta eftersom den polska musikern då kommer hit för att ge konsert.

har liksom väckt den till liv efter en sekel-lång slummer.

På dess spröda strängar locka hennes mjuka, vita fingrar fram toner, breda och mäktiga som kyrkklockornas. Att höra henne spela klassisk musik är en enastående njutning. Det är en innerlighet, en passion, en klarhet i hennes föredrag som är beundransvärt! I vinter få stockholmarna tillfälle att konstatera att jag icke överdriver. Hon ämnar sig

nämligen till Norden, där hon ännu ej varit, medan hennes namn eljes är väl känt i såväl Europa som Amerika. Hon har just nu hemkommit från en stor turné i U. S. A.

Vanda Landovska är polska till börden. Det hör man på namnet och kan ana av de svarta hårmassor som skugga hennes intressanta anlete med dess brinnande svarta ögon. Och hennes väsen har detta mjuka, intagande som är slavernas. Därtill är hon naturligheten själv i sitt uppträdande. Bjäfs och smycken tycks vara oförenliga med hennes sobra smak, och hon verkar världsfrämmande som ett medeltida helgon när hon sitter vid sitt instrument.

Var hon dragit fram har hon också omhuldats av press och publik. Hennes landsmän ha skänkt henne en klavecin som tillhört Chopin, polack även han, och som nu pryder hennes intima salong liksom flera porträtt av Leo Tolstoj vilkas dedikationer visa att hon varit en gärna sedd gäst på dennes gods, Jas-naja Poljana.

Musiksalen däremot, i vilken gästerna samlades, var enkel och osmyckad, men adlades av den musik som där utfördes. Första numret på programmet och första musikstycke som spelades därinne var en konsert av Bach för två pianon. Den ena stämman skötte Landovska, den andra Cortot, Frankrikes förnämsta pianist och som vi hemma icke heller känna. Och därefter spelade konstnärinnan bitar av Couperau, Rameau, Lully, Mozart med all den själfullhet och tekniska skicklighet varav hon är mäktig.

Auditoriet, som endast bestod av musikvänner och personliga vänner till Vanda Landovska tycktes med glädje gripa tillfället att riktigt få hylla sin favorit.

Efter konserten spred sig gästerna i den vackra trädgården, där förfriskningar serverades. Och efter en väl använd eftermiddag återvände alla till Paris, som i skymningstimmans silvertöcken tycktes vackrare än någonsin. ANNA LEVERTIN.

HA VÅRA SMÅ FLICKOR DÅLIGA AFFÄRER?

MAN VIGGAR OCH TRASSLAR VILT BLAND »AFFÄRSANSTÄLLDA».

DET FANNS EN TID, DÅ MAN pekade på sig själv, det vill säga sitt eget kön, när det var fråga om förskingringar, och sade: »Se, vi förskingra intel!» Detta var, då »man» hörde till rösträttslägret och det följaktligen ständigt gällde att draga fram de bästa, de solida egenskaperna hos kvinnor, att försvara könet mot förklenande tillmälen, att söka kartlägga dess psyke i allmänhet och kanske att finna motvikter till det goda mot den bekanta tillvitelsen att det inte finns några stora kvinnliga namn bland kompositörer.

Nå, nu ha vi börjat förskingra så smått också. Och det kommer nog mera. Dessa senare år av mer och mer arbete ute i världen, ha lärt både de arbetande och de andra, att kvinnor och män, när allt kommer omkring äro — människor.

Det är dock möjligt att kvinnor äro försiktigare, ja, räddare än män och därför inte ge sig ut på ekonomiska oceaner med samma vikingahåg som män göra, oberoende av deras samhällsställning, politiska färg och religiösa bekännelse.

Men i smått äro de mycket maskulina

Vera von Kræmer berör här ett ämne där säkert många unga damer äro intresserade och sakkunniga.

nu för tiden, de små liven. De låna och viggas och trassla så att över alla stora kontor, alla livbolag och andra bolag och institutioner står ett kvitter dagen lång: — Kan du låna mig en femma! Du får igen den den första.

Eller också:

— Jag bjuder, flickor! Det klarar sig nog.

Eller också har man sett en hemskt söt hatt och köper den och är trött på den efter fjorton dagar och säljer den för en tia eller byter den. Det där att köpa hattar och tröttna på dem är ett kvinnligt rabies bland våra själfvörsörjande.

Den sjukan skall man först gå igenom för att bli immun. På annat sätt slipper man den inte. Jag har själv en gång lånat femtio kronor för att köpa en viss stickad luddig mössa, som jag var rädd annars skulle flyga bort. Och det hade

varit en katastrof! De femtio kronorna, som var ett ockerpris, blevo betalda »den första», redan då hade man hunnit bli blek av eftertanke. Men mössan finns kvar, den blev så våt att den kunde vridas ur i semesterns ösregn (ja, jag vred ur den, i desperation) och har dock sålunda visat sig stå rycken. Vilket alltid är en tröst.

De hetsigt angripna behålla inte de främmande fåglarna, utan byta dem eller sälja dem, i båda fallen med förlust. Hela proceduren är en förlust. Och hör till det där trasslet, som följer så många själfvörsörjande i hälarerna.

Jag vet, att flickor, som bo gratis hemma och alltså bara behöva klä sig på sin lön, låna så att de inte ha ett öre i behåll den första. Flickor som äro fattiga och troget betala för sig, låna också. Rika flickor, som ha platsen för att det ska så vara, låna. De bjuda till höger och vänster och så finns det inga pengar till lunch eller strumpor och så lånar man. I detta solglittrande hav av nätta, prydliga, söta, välklädda viggande svenska flickor finns en

(Forts. sid. 761.)

G A S T P Å S I N P A P P A S B Å T

KÄCK SVENSK SEGLARFLICKA I KIELERREGATTAN HYLLAD AV TYSKARNA.

Brita v. Heidenstam.

MED UTOMORDENTLIGT HÖG-spända förhoppningar motsågs i seglarkretsar årets Kielervecka. De svenska seglarna deltog med ej mindre än 10 jakter och hemförde de flesta och största prisen. Särskilt glädjande var, att de svenska städerna Eskilstuna och Uppsala hade med ekonomiska uppoffringar sänt var sin 22:a.

Kielerregattan är glanspunkten för hela den tyska segelsäsongen. Att segelintresset sedan fredsslutet varit i ett ständigt stigande bevisas därav, att icke mindre än 106 jakter nu deltog. Hela Tysklands seglarvärd med fyra segelklubbar hade hörsammat kallelsen till Kielerregattan. T. o. m. Spanien hade skickat en representant.

Det var i denna glänsande tävlingsvecka, som den unga fröken Brita von Heidenstam gjorde sig bemärkt för sitt kända uppträdande. I sina ljusa overall och baskermössan över sitt blonda hår, framstod hon som en frisk och tilltalande representant för den svenska ungdomen.

Vädrets makter voro icke gynsamma, vilket gav sig tillkänna redan under ditsesan. För tids besparande flögo fröken v. H. och hennes fader från Malmö till Lybeck. Det dåliga vädret fortfor under första segeldagen. Först i starten var Ahaha och först ända tills focken i det svåra vädret gjorde haveri. Blåsten var så hård att tio skruvar drogos ur masten. Rorsmannen tänkte gå ur, men sista varvet seglades utan fock. Ahaha lyckades dock placera sig som nr 5 bland nitton konkurrenter. Så var denna påfrestande första segeldag över. "Kvar är bara minnet och några våta kläder", skrev unga fröken Brita i sitt första brev hem.

Andra seglingsdagen bjöd på än hårdare vind, men det gick bättre för Ahaha. Den kom in som etta. Starten var spännande. Nitton båtar trängdes vid startflaggan. Seglarna skreko. Trängseln var så stor "att knappast ett papper fick rum mellan båtarna".

Tredje seglingsdagen gick det trots storm och regn fortfarande bra för den svenska trettian. Det var också en viktig segling, det gällde Friedrich Kirstenpokalen. Som etta kom även då Ahaha.

Efter den lyckade seglingen intogs middag

Den svenska segelsporten har spänt över allt vidare vatten och enrullerat i sina led flera kvinnliga segelentusiaster. Bland de yngsta och duktigast är K. S. S. S. ordförande kammarherre Rolf von Heidenstams dotter Brita. Före sin 15:de födelsedag har hon redan deltagit som gäst i tio regattor och senast har hon blivit hyllad av tyskarna med prins Heinrich i spetsen då hon som gäst på 30-an Ahaha där hennes pappa var rorsman — de två voro de enda ombord — med heder deltagit i Kielerregattan.

När prins Eugen kastade "snöbollar".

Ett roande fursteminne från Drottningholm berättas här från konung Oscars dagar.

Min far var maskinunderofficer vid flottan och anställd som maskinist på ångslupen »Sköldmön» under 1870-talets senare hälft. Därav kom det sig att jag och min mor bodde på Drottningholm. Jag var ju bara en liten pys på 5, 6 år. Det var förresten de åren som drottning Sofia av sin läkare blivit ordinerad att som motion rida på en åsna, och den var det mitt högsta nöje att få rykta och sadla. Därav kom det sig att min mor blev vittne till följande, som bevisar hur rättvis och noggrann konung Oscar var. Det ålåg min far att varje dag fara in till Stockholm, tidigt på morgonen med prinsarna Gustaf, Oskar, Karl och Eugen, för att de skulle hinna till sina respektive göromål och skolor, samt att på e. m. åter resa ut med dem till Drottningholm. När båten ankom till slottsbryggan var alltid konungen och tog emot sina söner om vädret var aldrig så svårt. Var det vackert, då var också drottningen med och tog emot dem. En gång hände följande:

Som vanligt när prinsarna kom i land kysste konungen dem på kinden och om drottningen var med gjorde hon detsamma. Sedan tog konungen prins Gustaf under armen och gick inåt parken följt av drottningen med prinsarna Oskar och Karl på var sin sida under det att prins Eugen fick gå ensam efter. Detta blev en gång prins Eugen troligen litet trist och som han var en hurtig pojke så tyckte han väl att han skulle roa sig på något sätt, varför han utan att be om lov gav sina skolböcker åt konungens gamla livjägare som alltid var med konungen (hans namn har jag nu glömt) och så började prins Eugen, att taga sådana där blommor, vilka ser ut som snöbollar och som växer talrikt i Drottningholms park, och kastade dem på sina bröder. En av bollarna råkade av misstag komma på konungen så att han vände sig om och fick se Eugens böcker i livjägarens händer. »Eugen», ropade konungen barskt, »har Eugen bett N. N. att han skulle vara av den godheten att bära Eugens böcker?»

»Nej», svarade prins Eugen, varpå konungen sade: »tag då och bed N. N. så mycket om ursäkt och bed N. N. om han vill vara så snäll och bära Eugens böcker.» Varpå prins Eugen måste gå fram och göra som konungen befallde. Sen fick han fortsätta med sin lek — men då var det inte så roligt längre.

med kejsarens broder prins Heinrich och hans familj. Seglingarna voro så långa och påfrestande, att måltiderna kommo med nära tolv timmars mellanrum. Men man underlät inte att roa sig. Bland festligheterna förekom en ståtlig blomsterparad i samband med promenadkonsert samt illuminationsfest med fyrverkeri på vattnet.

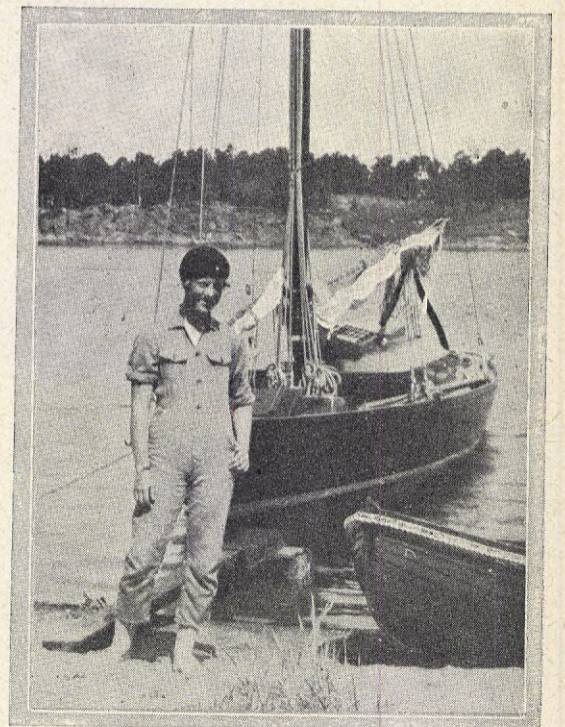
Fjärde seglingsdagen bjöd åter på ett missöde. Denna gång var det rorkulten, som gick sönder. Ahaha kom dock trots detta in som god tvåa. Femte dagen vindstilla. Egendomligt nog tycktes den lilla vind, som kom, blåsa från alla väderstreck, så t. ex. kunde man se en båt kryssa, fem m. därifrån hade en annan ren akterlig vind. Ibland var det så besynnerligt att i focken var det ren bidevind och storen akterlig. Detta tycktes ej passa Ahaha, som var bland de sista. Den sjätte dagen i strålände väder med måttlig vind kom Ahaha in som god trea.

Och så återstod endast belöningen för alla ansträngande stapatser: Prisutdelningen. Prisen utdelades av prinsessan Waldemar, prins Heinrichs svärdotter. Efter slutad prisutdelning höll prins Heinrich det sedvanliga hyllningstalet för pristagarna. Han berömde Brita vid särskilt den prestation, som fröken Brita von Heidenstam som gäst gjort på Ahaha. "Storm och regn rådde under åtminstone fyra av samtliga kappseglingdagarna. Även för oss manliga vana kappseglare", sade prins Heinrich, "var det rätt så krävande."

Som ett minne av Kielerregattan och som ett uttryck för de tyska medtävlarnas beundran för fröken v. Heidenstams duktiga sjömansskap överlämnade prins Heinrich egenhändigt till henne Kaiserliche Yacht Clubs standert i guld. Därefter hyllades hon av de närvarande med kraftiga leverop.

Och så återvände den kända unga seglarinnan hem, stolt över Ahahas lyckligt hemförda tre stora pokaler och fyra mindre pris. Ingenting övergår i hennes tycke kappseglingens spänning, strapatser och segrar.

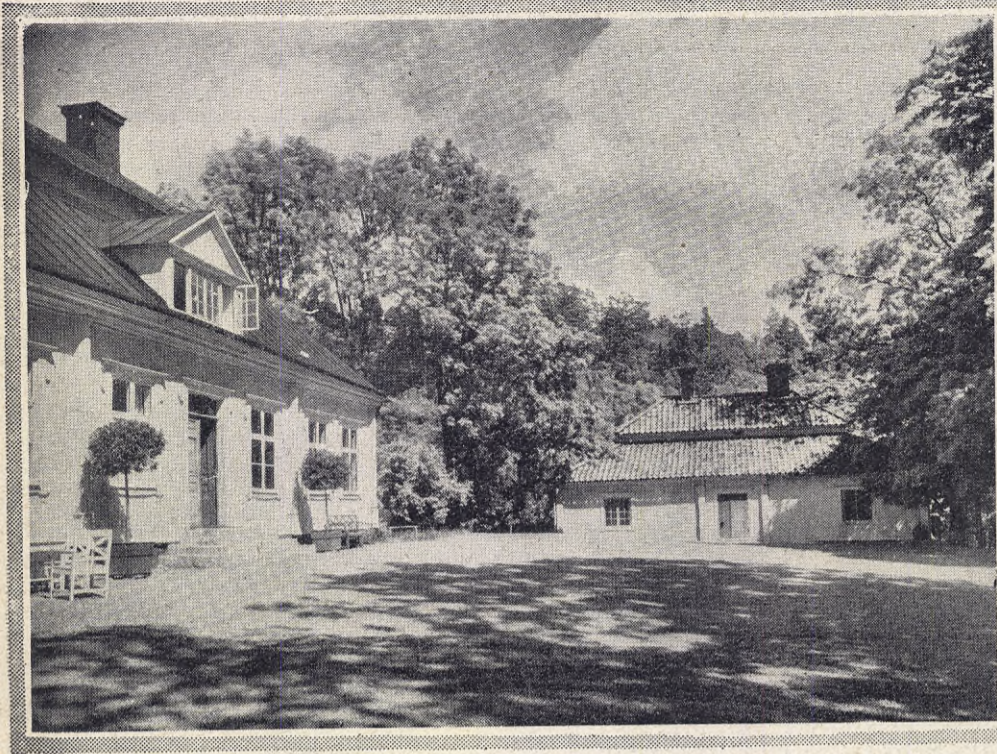
LISA BIANCHINI.

Gästen i sin overall vid Ahaha.

HEMMA HOS LÅNGVÄGA

CIVILINGENIÖR STEN WESTERBERG
VARS OMGIVNING DET I
SCOUTER FRÅN N

Beatelunds ståtliga säteri, huvudbyggnaden och en av flyglarna, från sjösidan.

Civilingenjör Sten Westerberg med husets ungdomar. Nummer tre från höger räknat är fru Brita Westerberg.

Salen i gästflygeln i gammal herrgårdsstil.

Vardagsrummet med väggmålningarna från 1700-talet.

BEATELUND, DET GAMLA FÖRNÄMLIGA f. d. Cederströmska fideikommisset på Värmdön, håller i dessa dagar på att förvärva sig europeisk ryktbarhet. Dess namn nämnes på alla tungomål med mer eller mindre korrekt uttal och vykort med dess bild flyga till små och stora hem Europa runt. Det är nämligen i omedelbart grannskap av Beatelunds park och corps de logi och under stort tillmötesgående från dess ägares, civilingenjör och fru Sten Westerbergs sida, som scouternas jubileumsläger blivit förlagt.

Ingenjör Westerberg var en av dem som vid öppningshögtidligheten tilldelades guldmärket, scoutrörelsens högsta utmärkelse. Men han hade nog så innerligt rätt när han sade: "Den skulle egentligen min fru haft." Åtminstone borde guldpängen delas till husfruns fromma för det är väl ändå hon som i första och sista hand haft bekymmer och besvär av scoutinvasionen. Så många av de utländska scoutledarna som kunnat installeras i det re-

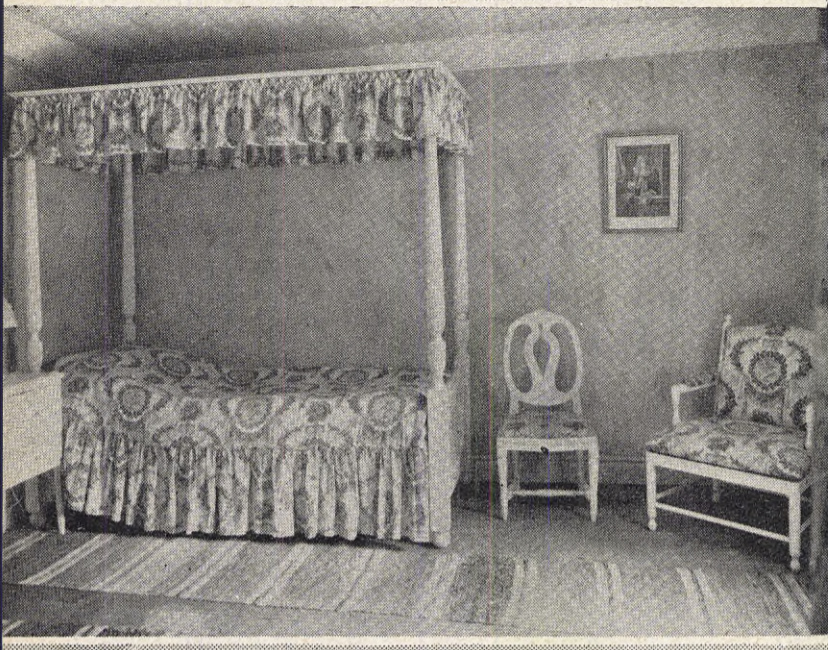
Den vackra Värmdön, i omedelbar närhet av Stockholm, var under Sveriges storhetstid så gott som helt och hållet i adelns besittning. Många svenska stormansläkter byggde sig där ståtliga hem, följande impulser som de erhållit under trettioåriga krigets fälttåg. Som ett monument över denna adelns glanstid ligger ännu Beatelund omgivet av grönska och vågor och med sina rika traditioner av herrgårds-kultur och äktsvensk gästfrihet hållna högt i ära av ungt folk i modern tid.

dan förut med gäster fyllda huset har hon plockat in i gästrumsflygeln. De båda bulgariska herrarna som inkvarterats i den stora salen med 1600-talsmålningarna i taket och de som bodde i de angränsande små förtjusande rococointeriorerna med tidstrogen möblering, från den pompösa himmelssängen till skärmen vars baksida är klistrad med franska 1700-tals tidningar, prisade valet också av lägerplatsens förläggning i närheten av en obegränsat gästfri svensk herrgård.

Det var Claes Rålamb som på 1600-talet gjorde Beatelund till ett ståndsmässigt bebyggt säteri och gav det namn efter sin hustru, Beata Soop. Hennes porträtt hänger i hallen, från vilken en dörr leder in till ett biblioteksrum, hållet i dunkelt lackrött och med inbyggda bokhyllor, vars innehåll skulle komma det att vattnas i munnen på en bibliofil. Rummet är inte belamrat med någonting som stör intrycket av bokkammare, där finns utom böckerna i huvudsak bara ett stort inlagt bord och några stolar. Det är ett av Beatelunds behag, att varje rum är vad det ger sig ut för att vara. Vardagsrummet, den ofantligt djupa salen, som enligt traditionell 1600- och 1700-tals byggnadsstil upptar hela husets mittparti bakom förstugan har naturliga förutsättningar för att vara det idealiska vardagsrum det är, men 99 av hundra skulle nog låtit den bli salong. Det hade den också naturliga förutsättningar för genom sin fasta inredning, väggarnas indelning i fält medelst

C O U T P A P P O R S V Ä R D F O L K

BEATELUND PÅ VÄRMDÖN, I
SÅ DAGAR MYLLRAT AV
OCH FJÄRRAN.

En läcker gästrumsinteriör.

Matsalen med målade väggfält och möbel i pärlgrå bondrokoko.

en typisk träpanel från 1700-talet, en flat Mariebergskakelugn i blått och vitt, dekorerad med en Fågel Fenix, som höjer sig ur flammorna från ett bål omgivet av olika emblem, och, det förnämsta av alltsammans, de tre 1700-talspannåerna mellan glasdörrarna ut till terrassen. De framställa allegoriska figurer och äro signerade Lorenz Lönberg, en svensk dekorationsmålare, som var mera känd i Frankrike än i Sverige.

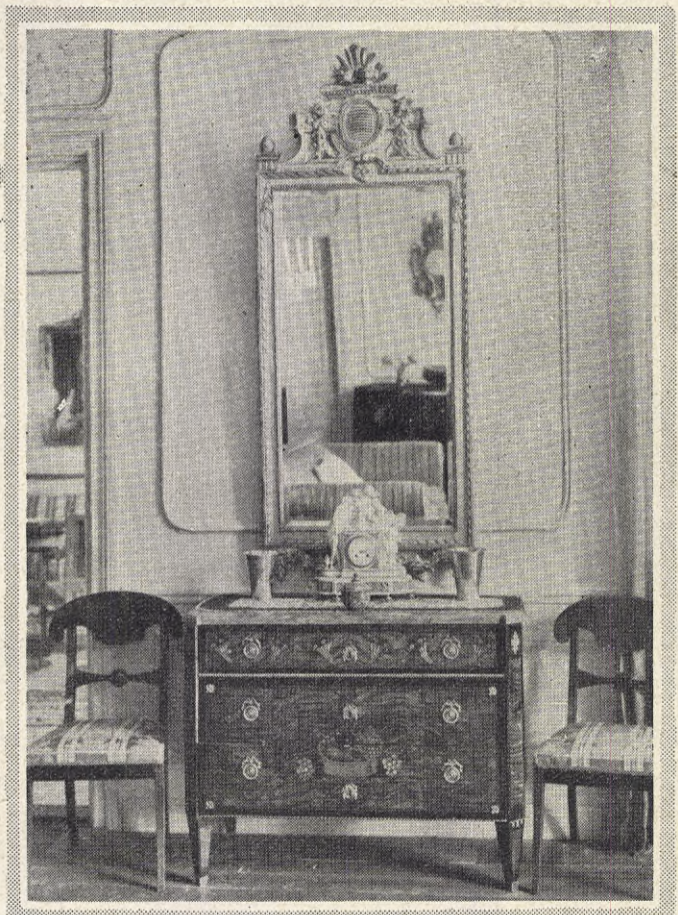
Hur stort detta rum är märker man bäst då man liksom av en händelse, upptäcker en flygel därinne. En sådan brukar annars kväsa alla andra möbler med sitt majestät. För övrigt grupperar sig en vacker barockmöbel klädd med rosigt italienskt tyg kring ett sådant där härligt runt bord med lådor runt om. Kring det handarbetas, läses, lägges patience, allt efter vars och ens behag. Mot soffans rygg står husfaderns stora praktfullt beslagna skrivbord. Vilket arrangemang tyder på att

nigenjör Westerberg antingen är i besittning av världens bästa nervsystem eller också inte sköter någon viktig korrespondens från sin sommargård. Mycket annat värt att beskrivas, rymmes i detta storvulet tilltagna rum, en gustaviansk byrå och en annan rikt beslagen sådan i elegant rococotyp, en skulpterad och förgylld pendyl, signerad Ljungdahl, en spegel i Louis XVI, en pendyl från "Dutertre, Paris". Golvet har kvar sin ursprungliga typ med en bred kalkstensfris längs väggarna. På ömse sidor om vardagsrummet ligga matsalen, ett svalt rum i pärlgrått med en rikedom av bukiga tennkannor och kakelugnens kineserier upprepade i dukar och möbelklädsel, och på motsatta sidan en liten gustaviansk salong, också den i pärlgrått. På långväggens mittfält lyser Bellmans röda väst på en kopia av

det bekanta Krafft-porträttet av skalden, spelande luta. Möbelen är klädd med tidstypiskt randigt tyg i diskret lilasfärg och de rosiga mollgardinerna fläktade över en klart lilas undergardin.

Trädgården och parken äro inte en modern trädgårdsarkitekts verk utan resultatet av århundradens kärleksfulla omvårdnad. Den stjärnformiga dammen med röda näckrosor och spåren av sidodammarna vittna ännu om 1600-talets högt stående trädgårdsarkitektur. Den övriga delen är en typisk och vacker 1700-tals anläggning, som nu mer och mer börjar återfå sin ursprungliga gestaltning. I fonden, uppe på höjden, som skyddar mot norr fullbordar ett litet dekorativt japanskt tempel den gustavianska tidsstämningen.

TH. K.

Detalj från vardagsrummet, med rikt inlagd gustaviansk byrå.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

ANNE SOFIE LILJEN-ROTH.
F. Åkerman, Eslöv. Änka efter kyrkoherden Vilhelm Liljenroth, Vallby.
75 år den 20 juli.

HEDVIG DE GEER.
Fröken, Kristianstad. Dotter till kaptenen, frih. H. R. G. De Geer och hans maka, född Lidman.
70 år den 25 juli.

ANNA LARSON.
F. Åkergren, Stocksund. Maka till f. d. telegrafingenjören vid Statens järnvägar Georg Larson.
65 år den 11 juli.

ANNA NAUCKHOFF.
F. Carleson, Västerås. Maka till f. d. majoren, friherre Ludvig A. Nauckhoff.
65 år den 25 juli.

JENNY HERNER.
F. Aurén, Lund. Maka till professorn vid Lunds universitet teol. och fil. d:r Sven Herner.
60 år den 19 juli.

HILDUR MALMGREN.
F. Schröder, Äppelvikén. Maka till f. d. provinsialläkaren, d:r Robert Malmgren.
60 år den 23 juli.

ELLEN ROOSVAL.
F. grev. von Hallwyl, Stockholm. Skulpttris. Maka till professor Johnny Roosval.
60 år den 29 juli.

SIGRID JOHANSSON.
F. Carlsund, Uddevalla. Maka till f. d. provinsialläkaren d:r Herman Johansson.
55 år den 20 juli.

HILMA ANDERSSON.
F. Persson, Moheda. Maka till kyrkoherden i Moheda Gustaf W. Andersson.
55 år den 22 juli.

SVEA MÖRNER.
F. Palm, Täng. Förest. f. Birka folkhögsk. kvinnl. avd. Maka till greve Rob. Mörner.
55 år den 24 juli.

HILDUR HALLSTRÖM.
F. Kramer, Stockholm. Maka till ombudsmannen i K. Järnvägsstyrelsen C. A. Hallström.
55 år den 25 juli.

HILDUR HERRLIN.
F. Linneroth, Tingsryd. Maka till kyrkoherden i Tingsås August Herrlin.
55 år den 26 juli.

ELLIDA KLOCKHOFF.
F. Fehrström, Linköping. Maka till f. d. lektorn, fil. d:r Oskar Klockhoff.
55 år den 27 juli.

HILMA von GEGERFELT.
F. Carlson, Lund. Maka till disponenten Wilhelm von Gegerfelt.
55 år den 29 juli.

ANNA ADAMSON.
Fröken, Göteborg. Sedan 30 år tillbaka tjänsteman vid Göteborgs sparbank.
50 år den 21 juli.

OLGA NOHLIN.
F. Selin, Nohaga, Lidköping. Maka till häradsdomaren Fredrik Nohlin.
50 år den 26 juli.

ELLA MOLANDER.
Fru, Stockholm. Änka efter vice häradsöveringen C. T. Molander.
50 år den 27 juli.

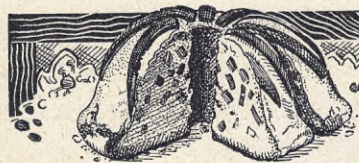
AMELIE LARSSON.
F. Aulin, Värnamo. Maka till landsfiskalen Sven Larsson.
50 år den 30 juli.

ELLEN VOUGHT †.
F. Claréus, Djursholm. Maka till kanslirådet Carl Fredrik Vougt.
* 1865, † den 9 juli.

FANNY HERMELIN †.
F. Westerlund, Ronneby. Maka till konstnären frih. Folke E:son Hermelin.
* 1881, † den 5 juli.

VÄLJ RUMFORD — det rätta, hälsosamma, enda äkta fosfatbakpulvret — då lyckas Ni alltid.

N:O 38. AV ELISABETH HÖGSTRÖM-LÖFBERG

»TITTA, MÄRTA, HAR DU NÄNSIN sett såna söta små skor!» utbrast den impulsiva Greta Lindén, som vanligt utan att låta tankarna gå före orden, men när hon såg vilken sky, som drog över kamratens ansikte, bet hon sig i läppen, och drog henne häftigt från skyltfönstret tvärs över gatan för att köpa violer. Det var då också en hel vetenskap nu för tiden att lotsa sig fram mellan människornas ömtåliga punkter, då varenda en hade sin skräma, som inte borde utsättas för friktion! Märta hade givetvis blivit påmind om sitt barn, om gossen, som väninnorna mindes henne full av gränslös stolthet ha släpat med sig till deras kamratfest, men som hon ändå sedan kunde lämna, och nu aldrig nämnde

När unga fru Warner kommit tillbaka till verket, och till och med fått samma plats borta vid södra fönstret intill byråchefens rum var det ingen, som kunde fatta att hon verkligen varit därifrån på sjätte året. Ingen doft av inestängd landsort, ingen matronelik värdighet och rakt ingenting av krossat rö lådde vid henne, och frånvaron av de tunga flätorna över hjässan endast ökade det ungdomliga intrycket. »Märta är kul», sade de yngsta, »hon har huggit i sten, men hon har inte låtit karlen krama personligheten ur sig, och har säkert något mycket finare i perspektivet!»

Så ungefär, om också inte helt och hållet medvetet, hade nog föremålet också resonerat själv. Hon hade blivit mycket förälskad, när hon gifte sig, den unge jägmästarens friska spänstighet bröt fördelaktigt av mot de blaserade storstadssnobbarna i pensionatet, där de sammanfördes, och hemmet uppe i den norrländska äldalen hade slutits om en nybyggarlycka utan några skuggor.

Men tiden, identisk med utvecklingen, är obönhörlig, två i en lustgård är ju blott ett stadium bland andra, sedan kom barnet, och året därpå även svärmodern i huset.

Om den sistnämnda själv var emellertid ingenting att säga, hon var en blid liten gumma, som enkelt och vackert löst sitt

En liten rörande historia om ett barn som trampat ur barnskorna och gått sin egen väg långt bort från moderns hjärta.

problem att åldras utan bitterhet, och som inte gjorde sig bred på någon annans bekostnad, samt villigt och outtröttligt frambar sin rökelse vid sonsonens babykorg. Det beklagliga var att hon inte kom ensam, utan också medförde Erika, prästhusets allt i allo sedan fyrtio år tillbaka, vilken i jägmästarens naturligtvis fortfarande såg ingenting annat än lillpojken-favoriten, och i fru Märta ett främmande nymodigt ting, vars inblandning inte på något sätt behövde tas på allvar. Att avlägsna Erika utan att ge henne en rundlig pension var otänkbart, och till en sådan anordning nekade ekonomin; när man ändå skulle hålla hembiträde kunde beslutet inte bli mer än ett, och parterna skulle väl vänja sig och slipa av varann så småningom.

Det var verkligen ofta synd om den unge pater familias, ty hur han än manövrerade, så hade han alltid någons onåd hängande i luften, och mer än en gång snörde han sina skidor på sig, och gav sig utan trängande behov ut på reviret.

På andra året dog svärmodern, och med henne var det mildrande och sammanhållande elementet borta. Ordväxlingarna i sängkammaren voro inte längre bara barnligt käbbel, utan fingo tonfall av verklig avoghet och egoism, och det kom måltider, då inte ens Arnes leenden och ljusa kvitter kunde bryta isen.

Det behövdes inte mer än att Vilhelm glömde sig och prisade en maträtt, som Erika lagat efter sina traditionsrecept, förrän Märta kände sig åsidosatt och stucken, och så stryptes hennes bästa ansatser i den sårade fåfångans snara.

»Bort från vänner och kamrater och mitt glada intellektuella liv ryckte du mig, och satte mig att dagligen förödmjukas i den här ödemarken!» kastade hon honom slutligen en kväll i ansiktet, och hon blev inte

lugnare när han svarade helt kort, med sin lilla humoristiska glimt i ögonvrån: »Jag trodde, vill jag minnas, att du önskade det själv!»

Och när förtroligheten och hembrevnaden voro fördrivna svepte de långa vinterkvällarna sitt trista mörker omkring huset, och förde med sig trotsiga och hårda tankar. Möttes de i barnkammaren gingo de förbi varandra utan att vända på huvudet, egen-sinniga och trötta, och stjälande från den andra både balans och rättvisa. Till sist kunde hon ej motstå att anförtro sig i brev åt en äldre väninna, och dennas svar kom omedelbart: »Du skall naturligtvis skilja dig från en sådan tyrann, och göra det strax! Hit är du välkommen vilken stund som helst, du är ju ännu i dina bästa år o. s. v. o. s. v.»

Hon följde rådet, gjorde det i hets och desperation, och utan att orka ta avsked av sin lille gosse. Vilhelm var ute på en tjänsteresa, när hon begav sig åstad, och hon hade bara helt fegt lagt ett brev på hans skrivbord till förklaring, att hon nog förstod sammanhanget, och att det inte rörde sig om någon vanlig Sundsvallsresa.

Tänk, att det nu var sex år sedan den skumma vintermorgon då detta hände, sex år, vilka givit henne ingenting särskilt värdefullt att minnas. Kamratlivet med sina hippor, sina lån och presenter blev så småningom något enahanda, och solidariteten hotades blott alltför ofta av en mindre vacker jalousie. Hon gick på föredrag och teatrar, och hon dansade sig igenom en och annan natt — där hade hon ju ännu långt igen till seniorerna — men hela glansen tycktes henne skina matt, och utur männens krets kom ingen enda henne in på livet. Den ene kunde vara ståtlig, den andre spirituellt, men manligheten, det, vars bottengrund var trofasthet och heder, var fanns den att möta?

Det underliga var att i stället för att första året bort vara svårast, så blev det för henne tvärtom. Då ropade ännu stolt-

(Forts. sid. 762.)

I Tranemo kyrka har sammanvigts banktjänstemannen Erik Ryman, Örebro, och fröken Gerd Björkman, dotter till framlidne apotekaren Rudolf Björkman, Lysekil, och hans maka, född Claesson. (Foto: Gottfrid Johansson.)

Dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan Ebba Bernadotte.

Tack Herren, ty han är god, ty hans nåd varar evinnerligen. Psalm 107: 1.

Han mättar den försmäktande själen och uppfyller den hungrande själen med sitt goda.

Psalm 107: 9.

Gud, du är min Gud, bittida söker jag dig.

Psalm 63: 1.

Såsom hjorten trängtar till vattenbäckar, så trängtar min själ efter dig o Gud.

Psalm 42: 1.

Saliga äro de människor, som i dig hava sin starkhet, — de vilkas håg står till dina vägar.

Psalm 84: 6.

Herren är den som bevarar dig, Herren är ditt skydd på min högra sida.

Psalm 121: 5.

Smaken och sen att Herren är god, säll är den man som tager sin tillflykt till honom.

Psalm 34: 9.

Min själ skall lova Herran,
min tunga prisa skall hans namn;
han är från oss ej fjärran
han räcker oss sin hulda famn.

Han hör vår böner
och helar all vår brist,
oss med sin nåd bekröner
och frälsar oss förvisst.

Vår ungdomstid han mättar
med glädje utan tal
och älderns börd lättar
och hjälper oss i dödens kval.

I Alingsås landskyrka har bröllop firats mellan t. f. stadsläkaren i Norrtälje E. Husmark och över-sköterskan vid Orupssanatoriet i Höör Ester Breum, dotter till framlidne pastor Lars Breum och hans maka. (Foto: Torin.)

R Å T T O C H G O T T

NÄR MAN TAR MIDDAGEN DIREKT FRÅN TRÄDGÅRSLANDET TILL TALLRIKEN.

FÖRR I VÄRLDEN HETTE DET: Koka maten, inklusive frukt och grönsaker — väl! Nu heter det: Ät så mycket råkost ni kan! Sedan näringsfysiologerna upptäckte vitaminerna försöker man så mycket som möjligt undvika upphettning av födoämnen ur växtriket, då sterilisering förstör eller i varje fall förminskar vitaminhalten.

Gud välsigne vitaminerna och deras upptäckare! Läran om deras existens och betydelse är ett riktigt evangelium för husmodern nu när hettan är värst, och frestelsen till maklighet störst, aptiten för kött diet minimal, men grönsakerna mjälla och billiga. Ty det är faktiskt sannt fast det låter som en saga, att den läkraste måltid kan åstadkommas med övervägande vegetabilier och utan någon som helst förbränning av ved, gas, sprit eller elektricitet. Man kan gott bjuda främmande på denna vitaminmiddag och servera den i det svala sommarköket, fritt från överhettning, gaslukt, matos och vad som nu följer med matlagning på spisen.

Vid tillagning av råkost gäller samma regel som för all vegetarisk matlagning: så sparsamt med kryddor som möjligt.

Vi börja med smörgåsar, varav beräknas tre till varje kuvert. På en lägges skivade och persiljeströdda rädisor, på en finhackad gräslök eller dill och på den tredje ost.

Filbunke, denna härliga, lätt iordningsställda sommarmat intar soppans plats på vår råkostsmenu. Fiskrätten utgöres av sardiner, upplagda på fat och rikligt garnerade med tomatklyftor. Tomaterna övergjutas med en marinad av olja, salt, peppar, socker och om man vill, en aning vinaigre.

Vitaminernas betydelse för vår organism är näringsfysiologernas senaste stora rön och att råa vegetabilier är det mest vitaminrika av alla födoämnen torde nu ha gått in i vårt medvetande. Hur man med vitaminprincipen som utgångspunkt lätt och behändigt anordnar en sommarmiddag med övervägande råa vegetabilier lär oss här en sådan auktoritet på området som fru Elisabeth Östman-Sundstrand.

Så kommer själva huvudrätten. Till den behövs just "vad man haver" av årstidens grönsaker. Morötter, sallad, spenat, blomkål, sparrisknopp, tomater, sockerärter, haricot verts, råa champinjoner och gurka, alltsammans, utom gurkan som skäres i fina tärningar.

Ny teckningstävlan.

Vad är det? Naturligtvis en fiskmåls som flyger över havet. Det ser ni väl? Med enkla medel är uppnådd en storartad effekt eller hur? Fågeln mäktiga vingslag och havets majestätiska ro ha här funnit en utmärkt tolkare. Men ingenting är så bra att det ej kan göras ännu bättre. Med dessa tre linjer som stomme kan måhända åstadkommas en teckning av långt högre kvalitet. Alla våra amatörtecknare inbjudas därför att pröva sina krafter på uppgiften. Sänd inom åtta dagar efter detta nummers datum en teckning märkt "Teckning" å kuvertet och belöningen blir för den bäst lyckade en bok efter eget val till 15 kronors värde.

gar, males på köttkvarn och blandas med äkta majonnäs. Har man gott om tid är det alltid finare att skära alla grönsakerna i små tärningar.

Efterrätten är lätt funnen i bästa jordgubbstiden, men den som inte vill ha jordgubbar med grädde kan servera skivade bananer, överhällda med Villa franca.

För en enklare middag kan den stora grönsaksrätten med majonnäs ersättas med rivna morötter, garnerade med gurkor, som serveras au naturel i tjocka bitar. Rätten ersätter med fördel någon dag i veckan kött och potatis.

Man finner att det är bra få saker ur växtriket som ej äro njutbara i rått tillstånd. I Frankrike äter man t. o. m. råa kronärtskockor. . . .

Naturligtvis övergår ingen som äter efter dietlista utan vidare till råkost, den matordningen är avsedd för fullt normalt fungerande magar. Men även ett ganska känsligt tarmsystem har visat sig väl fördrå råa grönsaker, isynnerhet då de först sönderdelats genom malning. I varje fall är råkost en och annan gång vida nyttigare och lättsmältare än många av de finesser vi annars bruka traktera gom och mage med när det skall vara riktigt festligt, såsom gravad lax, rökt ål, hummer, kräftor etc. etc.

Wendela Östman Sundstrand

Ä R N I A L L M Ä N B I L D A D ?

NYA KUGGFRÅGOR OCH NYTT PRIS.

IDUNS I FÖRRA NUMRET påbörjade examen med sin läsekrets har tydligen roat den samma att döma av de många svar som redan kommit in. Vi fortsätta alltså förhöret och be våra damer och herrar att — utan hjälp, vare sig levande eller i bokform — besvara nedanstående frågor. Svaren sändas numrerade och å kuvertet märkta »Allmänbildning» inom en vecka efter detta nummers datum. Priset blir som förut en bok efter eget val till 15 kronors värde.

1) När och av vem upptäcktes Amerika? 2) Hur har världsdelen namn uppstått? 3) Hur stort är Amerika i förhållande till de övriga världsdelen? 4) Nämn någon eller några av kontinentens största floder.

5) Nämn några av Sydamerikas stater. 6) Vad skiljer Nord- från Sydstaterna? 7) Vad är Nya Sverige? 8) Vad heter mormonernas stat? 9) Vilken världsdelen ligger Amerika närmast och vad skiljer den därifrån? 10) Vilken skrift har mest bidragit till negerlaveriets upphävande? 11) Nämn någon eller några hjältar i Nordamerikanska frihetskriget? 12) Vilket år indrogs

Förenta staterna i världskriget? 13) Några presidentnamn. 14) Vad var det för en naturkatastrof som nyligen hemsökte Amerika och i vilken del? 15) Vilka äro U. S. A:s förnämsta exportartiklar? 16) Vad heter svenske ministern i Newyork? 17) Vad heter huvudstaden i Argentina? 18) När blev Panama-kanalen färdig och var går den? 19) Var bo filmstjärnorna? 20) Nämn några av U. S. A:s stora vetenskapsmän? 21) Var i Förenta staterna finnes det största antalet invandrade svenskar? 22) Vad heter huvudstaden i Kanada? 23) Hur styres detta land? 24) I vilka sydamerikanska stater talas spanska och i vilka portugisiska? 25) Vad har U. S. A. för trosbekännelse?

Damernas diskussionsklubb.

Väninnan i dagboken.

En fråga rätt kinkig att besvara framställes i nedanstående:

Sedan många år har jag delat mitt hem med en väninna och vi ha varit så lyckliga över att vi förstått varann så väl. Vi ha njutit av att ha vänner omkring oss och samtidigt känt att ingen av alla dessa skulle på något sätt kunna ersätta eller bli vad vi varit för varann.

Så en dag skedde det. Min väninna har vanan att skriva dagbok och en dag när hon glömt att lägga undan den gjorde jag något som jag aldrig borde: Jag läste. Men allt eftersom jag läste fick jag klart för mig att min väninna var en helt annan än den jag trott. Hon hade dagboken till sin fullt uppriktiga vän och där gjorde hon sig lustig över mig i både det ena och det andra avseendet. Det var visserligen inga stora fel hon tillvitade mig som gjorde mig så ont, men det var det där invärtes nagelfarandet av mitt görande och låtande under dagens lopp som hon lätt och spetsigt berörde i sin dagbok. När jag läst tillräckligt flydde jag och nu har jag i veckor grubblat över vad jag skall taga mig till, skall jag tala om att jag läst hennes innersta tankar eller skall jag som jag hört andra göra, taga mina vänner sådana som de äro. Går hon, blir jag helt ensam i livet och man får just inga nya vänner då man hunnit 50 år. Men kanske äro alla människor så att de hänfullt anmärka på andra även sina närmaste. Jag är nedbruten och önskar tröst.

Fröken Agnes.

Landskapstävlingen i sommarn:ret.

hade lockat en mängd tävlande och kännedomen om våra landskaps olika egenart är tydligen mycket stor ty de flesta hade insänt rätta lösningen som var denna:

N:r 1 Västergötland. N:r 2 Bohuslän. N:r 3 Lappland. N:r 4 Småland. N:r 5 Värmland. N:r 6 Södermanland. N:r 7 Öland. N:r 8 Skåne. N:r 9 Blekinge. N:r 10 Jämtland. N:r 11 Östergötland.

Första av redaktionen öppnade rätta svaret hade insänts av fru *Magnhild Lindberg, Alfva*, som alltså erhåller de 25 kronorna i pris.

Kejsaren sedd av sin maka.

(Forts. fr. sid. 753.)

brev, skulle vi kanske ej ha mötts på tusen år!

"Hur ser han ut?"

"Vad tänker han om Tyskland?"

"Hur har han förändrats?"

"Hoppas han på att kunna återvända?"

Sådana frågor fyrades av mot mig med hastigheten hos ett repetergevä. Icke en av dem, som utfrågade mig visste att han vände sig till kejsarens blivande maka. Då jag beskrev honom såsom den man han verkliga är, och den kristliga tapperhet, varmed han bär sitt oförtjänta martyrskap, verkade mina ord som en uppenbarelse. Många blevo hänförda, då de insågo, att deras instinkt ej vilselett dem, att Wilhelm II hade blivit grymt förtalad. Lojaliteten var icke död. Överallt fanns det trogna hjärtan, som ej upphört att slå för sin kejsare.

Den 3 september besökte jag min tant hertiginnan Hermine av Württemberg, för att taga avsked av henne. Efter ett kort uppehåll i München antog jag en inbjudan från kejsarens faster, storhertiginnan Louise av Baden — drottning Victorias moder —, som hade upptagit mig som sitt fosterbarn efter min systems fränfalle. Den vördnadsvärda storhertiginnan hade förnummit dödsängeln vingslag. Hon ville ännu en gång trycka mig till sitt bröst, innan jag gifte mig med den brorson som hon avgudade. Jag tillbragte oförgätliga dagar med henne vid stränderna av Bodensjön. Hon talade med mig som en mor. Ehuru jag själv är mor till tre gossar och två flickor, kände jag mig som ett barn i hennes närvaro. Vårt avsked var svårt. Jag visste, att jag aldrig mer skulle återse henne.

Kärleken och kejsarens fasters uppmuntran

tröstade mig mycket. Jag behövde båda, ty bland folket drog det redan ihop till en storm av harm över vårt giftermål. Jag misstänker, att det ej var en naturlig storm, utan att den framkallats av vissa regnmakare, som voro angelägna att utnyttja den för politiska ändamål.

Prins Eitel Fritz, min blivande styvson, och hans kusin, prins Fredrik Wilhelm av Preussen slöto sig till mig på slottet Mainau vid Bodensjön, storhertiginnan Louises sommarresidens, och vi hade där ett djupgående och uppriktigt samtal med varandra. Vi skildes som vänner.

Mitt nästa mål var mitt forna hem, Greiz. Ehuru revolutionen hade satt en gräns för vår ätts åttahundraåriga regering, var folket i min fars forna huvudstad livligt intresserat av mitt viktiga beslut. De kvinnor, med vilka jag som barn hade kokat kaffe kommo till mig och gratulerade mig hjärtligt. Den enda som ej kunde visa den minsta känsla var min olycklige bror, ännu offer för den oförklarliga sjukdom, som förordat hans vilja och försvagat hans själsförmögenheter. Stackars Henrik XXIV! Han vet icke ens att Reuss, hans faders rike, nu är en republik.

Efter en bön vid mina föräldrars grav i den lilla skog, där jag som barn strövat omkring, besökte jag Oels för att få träffa kronprinsessan Cecilie, min barndoms lekkamrat. Hon var lika älskvärd och intagande som förr, och förenade med dessa egenskaper en för en kvinna sällsynt skarpsinnighet.

Den 22 oktober, min höga företräderskas födelsedag, sände jag en krans till hennes grav i det gamla templet i Potsdam. Mitt bröllop med kejsaren skulle äga rum följande månad, den 5 november 1922, ett år och sju månader efter Augusta Victorias död.

(Anglo-American Copyright. Eftertryck helt eller delvis förbjudet.)

Hembygdsdräkten.

(Forts. fr. sid. 747.)

fråga är om hembygdsdräktens användande som helgdags- och festdräkt. Någon gång kan man ännu i landskyrkor — mest i östra och mellersta Blekinge — få se äldre kvinnor iförda de vackra vita broderade huvudkläderna, men detta är också — tror jag — den enda sista resten av det förutvarande spontant framsprungna bruket av de vackra, merendels färgrika blekingedräkterna. Åtskilligt kan säkerligen göras och har också på senaste tiden gjorts för att återinföra de gamla bygdedräkterna. Bärare av denna idé är kanske främst den kulturella ungdomsrörelsen med sina över hela länet spridda folkdanslag. Att även den välkända Blekinge Hemslojd härvid spelar en stor roll är helt naturligt. De av Hemslojden inköpta gamla blekingedräkterna äro så gott som ständigt utlånade till personer, som vilja kopiera dem för eget bruk, och vederbörande där stå till tjänst med sakkunniga råd och upplysningar med avseende å val av färger, snitt och material. Detsamma är förhållandet med Blekinge museum.

Att en viss svårighet föreligger att återta de gamla dräkterna för nutida bruk är naturligt. Ej minst vår tids unga flickors smärta jazzfigurer lägga avsevärda hinder i vägen, då dräkterna i deras senaste, från krinolintiden härrörande form med sina vida veckrika kjolar fordra mera fylliga gestalter för att icke fara skall uppstå för skilsmässa mellan liv och kjol. Men liksom åtminstone våra blekingska dräkter förut i viss mån följt modet — de hava bl. a. en gång varit av en typ, som närmat sig

empiredräkten — så tror jag, att om någon utsikt skall finnas till en renässans på detta område, man måste något rätta sig efter modets växlingar. Och fråga är om det ej då av praktiska och historiska skäl skulle ligga närmast till hands att återansluta sig till nyssnämnda äldre form av dräkten med dess sammanhängande kjol och livstycke.

Klart är dock, att de ändringar, som kunna komma i fråga, icke få på något vis bli av den art, att de kunna betecknas såsom innebärande ett våldförande på vår gamla vackra blekingedräkt i dess olika skiftande gestalter.

Karlskrona i juli 1927.

Sigrid Dagström

Tivlets frö i blomkrukan.

(Forts. fr. sid. 751.)

När ett par lyckliga skolår gått kom man tvärs över gatan från föräldrahemmet in i livets allvar i småskolan hos fröknarna L., men det är som Kipling säger, en annan historia, kanske mer tidsbetonad än denna. Som en filmrulle bilder och gestalter från skoltiden förbi, men den av min första läromästare skall aldrig blekna, ty hon var en utpräglad personlighet, ej schablonmässig och seminarie-stämplad. Vad hon gav kom från livsförnyande källor och hon lärde oss in i det sista hur man med hjältemod under de svåraste plågor skall möta slutet. En stilla kväll påminde jag henne då, själv ung, om den lilla episoden med tivlets frö och blomkrukan. Hon log litet vemodigt och sade sedan med något av triumfator i stämman, "tivlets frö, det har blivit till visshetens stora heliga träd".

MAJKEN MOBERG.

Ha våra små flickor dåliga affärer?

(Forts. fr. sid. 754.)

och annan fast klippa. Hon lånar aldrig av, men ibland å t. Hon är förständig och normal och ser på de andra som på små dårar. Och anses säkert snål: »Hon, hon måtte ha pengar som gräs!» säga de andra. Men hon har samma lön som de. Och när det riktigt kniper, går man till henne och lånar — fast inte gärna. Det är roligare och lättare att låna av varandra och alltid finns avlöningen den första. Då klaras alla lån — det finns de, som inte ha ett öre kvar den andra! En femma går på detta sätt ur hand i hand, många femmor små kila runt kontoret den första. Och som sagt, de rika flickorna låna lika vilt som de andra. En sådan flicka köpte sig nyligen en bil, det var litet mer än en hatt. Och varför inte en motorbåt? Det blir bara större skala i vidden.

Den som hört rösträttstidens försäkningar om hur vi kvinnor äro, ler — ler, ty det är ju väl att vi äro människor, och inte undantagsvarelser — vid kontakten med all denna vigg och vid kännedomen om sig själv som inkomsttagare.

Saken har naturligtvis en allvarsam sida. Men så skrämnd behöver man säkert inte bli. Man kan aldrig hantera pengar, om man inga har eller haft och allt lånekvitter på de stora bolagen och kontoren kommer från noviser, det är nytt att ha pengar och man kan inte riktigt sköta dem.

Det är kanske, när allt kommer omkring, egendomligare att papporna inte ta sina flickor i enrum och ha ett litet affärssamtal med dem ibland. I minnet av hur de själva varit en gång. Och hur farligt det kan bli.

VERA v. KRÆMER.

Gahns
SALTSJÖTVÅL
— "DEN FLYTANDE TVÅLEN" —

löddrar lika bra i salt- som i sötvatten. Vid badning finnes det ej någon lämpligare tvål än Gahns Saltsjöttvål — den flytande tvålen. Läs nedanstående uttalande:

På begäran lämnar jag härmed utlåtande över den ombord i FYLGIA under vinterexpeditionen 1925—26 använda "Saltsjöttvålen".
Tvålen har visat sig väl löddra i saltvatten och därigenom fyllt ett länge känt behov. Genom denna sin egenskap blir den till synnerligt gagn ombord å fartyg i sådan sjöfart där icke färskvatten står till buds för tvätt av alla slag.
H. M. FYLGIA den 22 mars 1926.

A. HÄGG
Fartygschef.

En vanlig toiletttvål sjunker i samma ögonblick Ni släpper den i vattnet. Undvik detta genom att redan i dag köpa en Gahns Saltsjöttvål — den flytande tvålen.

Varje familjeförsörjare

bör bereda sina efterlevande pension från
ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN I SVERIGE
Grundad 1784.

Vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt under insättarens livstid å den blivande pensionen. Denna tillväxt uppgår för närvarande till 7,5 % å det betingade pensionsbeloppet. En betingad pension å t. ex. 1.000 kronor tillväxer således f. n. med 75 kr. om året. Prospekt portofritt på begäran.

STORKYRKOBRINKEN 11. STOCKHOLM. Tel. 60 00.
Tel. N. 10 00.

Medtag till landet:

— så har Ni ständigt ett delikat kaffebröd till hands vid bil- eller båtfärden.

N:o 38.

(Forts. fr. sid. 759.)

heten sårad och kränkt, och överröstade hennes längtan, och det var på en gång något av nyhetens och igenkännandets behag att ta fatt på det statistiska arbete, vari hon var erkänt duglig. Då stodo också förväntningarna ännu på spänn, det var ju inte möjligt annat än att tillvaron skulle ge henne av sitt klingande mynt i gengäld för den insats, hon förlorat.

Men månad trädde till månad, och blev år, medan tomheten bara bredde ut sig inom henne. Gick hon på vägen till sitt arbete över ett salutorg kunde hon överraska sig med att känna något liknande avund mot husmödrarna, som kommo där med sina inköpsväskor, och förbi sandhögarna och gungorna i Kungsparken förmådde hon inte alla dagar passera.

När därför Greta kom och pekade på skorna i skyltfönstret bröt ärret med ens riktigt upp, och hon mötte dem på pappersbladen uppe på verket, på bordduken på matstället hela dagen framför sig. Det var små söta, välgjorda skor, och hon såg deras slejfar knäppas kring en liten fot, som var otålig och högvristad som hennes egen.

När själva idén att gå in och köpa dem, och skicka dem till hans födelsedag, egentligen kom för henne visste hon aldrig, men hon förmådde inte resa något motstånd mot den, och så anträdde de, i sällskap med ett par skotska halvstrumpor, sin norrgående färd. Säkert får jag aldrig något svar, sade hon sig, men vad betyder det, när jag ändå vet, att han springer förtjust omkring och visar hur fin han har blivit!

Så kom hon en middag hem till sitt rum, trött och håglös, och färdig att kasta sig på duchatellen med sin tidning. Men verkligen blänkte det inte något i hennes brevlåda — det var så att hjärtat hakade upp sig, och ville stanna — ett adresskort! Fru Märta Warner — — Innehåll: Skor. Men stilen var inte Vilhelms, utan Erikas stora mödosamma staplar.

»Aldrig hämtar jag det — aldrig!» snyftade hon fram, och skulle just riva det i bitar, då hon kom att tänka på att det kanske ändå fanns något skrivet ini, och så skyndade hon till postkontoret.

De söta små skorna, de käcka strumporna — men där låg verkligen också en lapp från Erika:

Jag sender hermed tebaka skorna, jag förstår inte vad frun kunne mena med dom. Arne går ju i Lärovercket i Sunsvall, ock hanses raggsockor ock pjäxer är snart så stora som jägmästarns. Dessa här är ju numer 29, ock han begagnar 38.

Högaktningsfullt Erika Larsson.

Arne — lille Arne i den blårandiga koltten, var hade de då gjort av honom? Här

IDUN

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av Utgivare:
Frithjof Hellberg Beyron Carlsson

Redaktör:
Eva Nyblom

Redaktionen: ... Kl. 9—5 | Expeditionen: ... kl. 9—5
8660 — Norr 9803 | Norr 1602 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 | Annonskontoret: Norr 6147
8660 — Norr 402 | Annonschefen: 1646

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:

40 öre å textside. Bestämd | Lediga platser och plats-
plats 20 % förhöjn. Hel- | sökande 25 öre, pensionat,
marg. 55:—, halvmarg. skol- och diverseannonser
30:— pr gång, 20 mm. höj. | 35 öre, minimipris 3:50.

Iduns prenumerationspris:
Uppl. A. | Uppl. B.
Praktupplagan | Vanl. upplagan

Helt år 17:— | Helt år 15:—
Halvt år 9:— | Halvt år 8:—
Kvartal 4:50 | Kvartal 4:25

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 59.

**BERGS
AKTIEBOLAGS
NORRKÖPING**

FABRIKSMÄRKE

**BOMULLSVÄVNADER
HÖGSTA KVALITET**

**LÄTTSYDDA
SLITSTARKA**

till salu hos varje välsorterad
vävnadshandlare

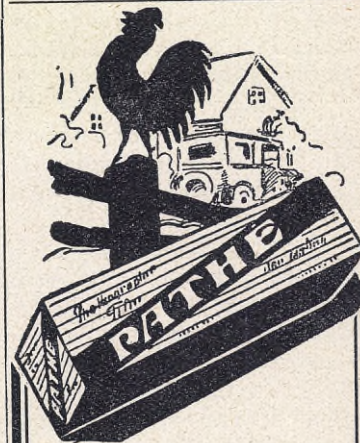
Filtar och Schalar

absolut största sortering och billigaste
priser i Arvika Spinneri Affär, Oxtorgs-
gatan 9 A, Stockholm. Tel. 163.

MARTA SKON
Svart och brun boxkalo
Kr. 12:- Lack Kr. 14:- Rekv. från

SKOFABRINS A.B. OSCARIA ÖREBRO.

NI ÖNSKAR
säkert den bästa
filmen för att
uppnå det bästa
resultatet. Prova

PATHÉ

RULLFILM och PLANFILM
och döm själv. Hos alla välsor-
terade fotohandlare.

Generalagentur:
GEORG SCHÖNANDER,
Birger Jarlsgatan 16, Sthlm.

Plåstra inte om

Edra sår och små skavanker med första bästa sårsalva som bjudes ut. Kom i stället ihåg, att Syster Ellas Sårsalva med Burows lösning är det enda bästa medlet ni kan välja vid botandet av sårskador, skavsår, brännskador och allt dylikt, ni kan råka ut för. Just den salvan har sin givna plats i husapoteket och förbandslådan. (Annons)

Svält ej

Edra rumsväxter, giv dem "Plantagen", ett på vetenskaplig grund sammansatt koncentrerat växtnäringssalt. Garanterat äkta endast på originalburkar. Erhålles hos Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

Några minuter och icke ett enda misspydande hår

Badande flickor, tennisspelande flickor, dansande flickor, ja, faktiskt varje flicka skall finna att Veet-creme är en snabb, behaglig och tillfredsställande lösning på det invecklade problemet med misspydande hår. Denna underbara, parfymerade, sammetslena creme har använts av millioner damer för att bli kvitt den misspydande hårväxt, som förstör charmen och finheten. Den stimulerar icke hårväxten som en rakapparat och är vida överlägsen vanliga illaluktande depilatorer. Ni endast påstryker Veet direkt från tuben, väntar några minuter, sköljer av, och håret är försvunnet som genom trolleri. Tillfredsställande resultat garanteras i varje fall, eller pengarna tillbaka. Veet kostar kr. 1:75 och kr. 3:25 per tub. Att tillgå hos alla hårfrisörskar, parfymaffärer, kemikaliehandlare, apotek etc. Generalagenter: Eneqvist, Holme & Co. A.-B., Vasagatan 15-17, Stockholm. Veet är den hårväxtnämmande originalcremen. Skydda Eder mot efterapningar och dåliga ersättningar.

skulle hon vara en annan av slotts härskarinnor, som dog en våldsam död efter att hela sin tid varit förföljd och misshandlad av sin brutale herre och man. Nu frågas: Varför är det inte dessa elaka slottsherrar som irra fredlösa omkring i de gemak där de utfört sina svarta illdåd. Är det någon mening i att de få sova lugnt och tryggt i sina mausoleer, medan deras stackars vackra, oskyldiga offer spöka i deras ställe? Hur länge skall kvinnan behöva finna sig i förtryck och orättvisor t. o. m. efter döden? *

För att gå till rätta med ännu en oegentlighet: Om den s. k. fruntimmersveckan skall räknas från måndag till måndag, varför skall den då börja med Fredrik? Trodde inte vederbörande almanacksredaktör att fruntimmerna kunde reda sig ensamma för en enda fattig vecka? Eller menade han att Fredrik skulle hjälpa oss att bära allt klander som brukar hagla över oss ifall vår herre vill låta det regna? I så fall har han alldeles överskattat den där Fredrik, det går ut över oss om det också är han som börjar lipa.

Vi vill inte ha det där manfolket i vår vecka. Han är varken till nytta eller nöje, han bara irriterar. Bort med honom!

me.

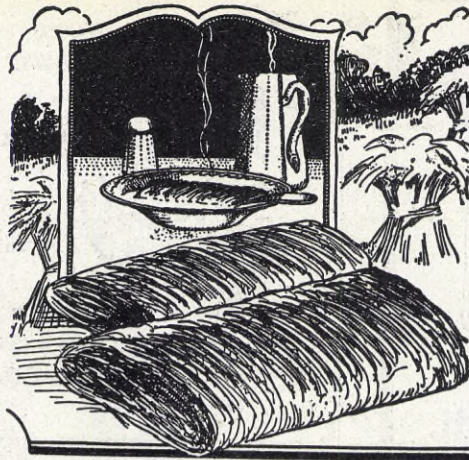
LÄSARINNORNAS SPALT

FRÅGOR.

Finnes någon av Iduns välviliga läsare som kan giva anvisning på lämplig plats för en liten pappershandel, kombinerad med handarbeten m. m., möjligen anvisning på därtill passande lokal, vore ingen tacksammare än
Arbetslös kontorist.

En nykomlings fråga.

Undertecknad är nykommen till Stockholm och utan kvinnliga bekanta. Och då jag nu har sett

SHREDDED WHEAT

SPUNNET VETE
Absolut rent Vete

Hälsosamt, närande, välsmakande.

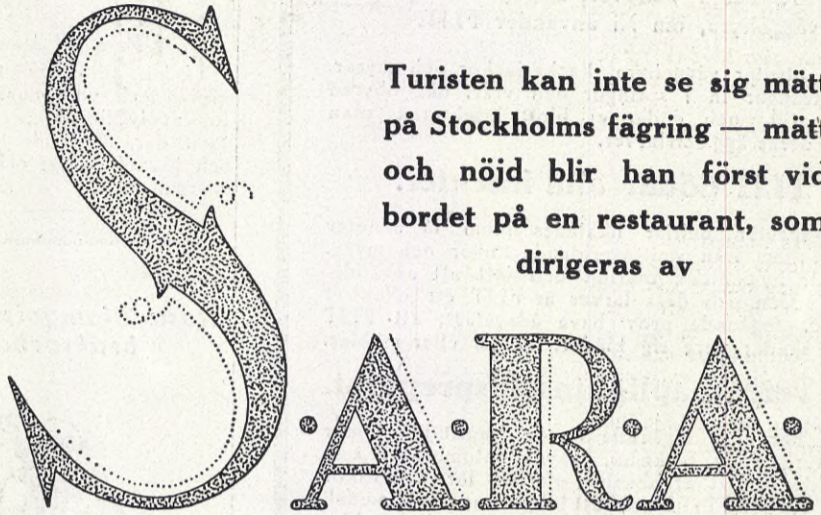
Välj Shredded Wheat till frukost- eller kvällsrätt och ät det tillsammans med kall eller varm mjölk. Färdig att serveras direkt ur paketet.

Pris: Kr. 1:— per paket.

Efterfråga Shredded Wheat hos eder handlande.

Generalrepresentanter i Sverige:

AKTIEBOLAGET O. ANNERSTEDT, Sthlm.

Turisten kan inte se sig mätt på Stockholms fägring — mätt och nöjd blir han först vid bordet på en restaurant, som dirigeras av

DIREKTION FÖR
KRONPRINSEN, STADSHUSKÄLLAREN, PELIKAN,
ÖSTERMALMSKÄLLAREN, W. 6, REISEN (1 tr.),
KÄLLAREN MUNKEN, DJURGÅRDSTEATERNS
TERRASS, ALHAMBRA.

mig omkring litet varstans har jag kommit underfund med att man kan vara ohyggligt ensam fast man bor i en stor stad. Jag nästan ångrar att jag hyrt mig

ensamt rum och ej inackorderat mig i någon familj men jag ville ju som alla självförsörjande sköta mig själv. Finns det någon förening där en kvinna kan vin-

na inträde? För män finns det ju fullt av sådana. Kanske beror det på mig själv men det förefaller mig som om alla här vore kolossalt ointresserade av en

Rena porer — hudens hälsa!

Alla bli förtjusta,

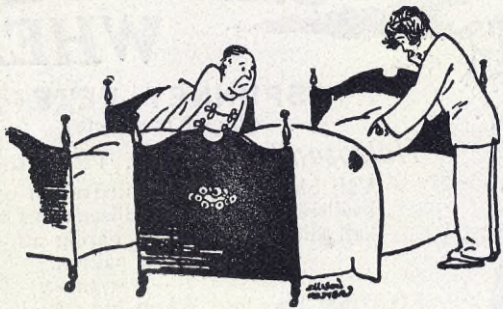

som taga **Reporia-tvålen** med sig till badet. Den förhöjer badets behag och den bidrager till ökad renhet.

De stimulerande substanser, som äro utmärkande för Reporia-tvålen, göra hudens porer rena och liva upp hudverksamheten. Resultatet blir en frisk hud och vacker hy. Det är denna verkan man vill nå med badet.

Alltså — icke blott för den dagliga toaletten utan också för badet i det fria är Reporia-tvålen den bästa tvål Ni kan välja. Men undvik de okontrollerade efterapningarna. Begär Reporia-tvål — den första och den enda i sitt slag. Säljes överallt à 1 kr. Ex. storlek (för badet) kr. 1:50.

A.-B. ELFSTRÖMS TEKN. FABRIK, GEFLE.

En Sängkammars-Tragedi.

EDER sömn behöver aldrig bli störd av väggohyror, om Ni använder FLIT.

FLIT utrotar väggohyror, kackerlackor och myror. Det tränger in i springor och vrår, där ohyran håller till, och dödar ej blott insekterna utan även deras ägg och larver.

FLIT dödar alla insekter.

FLIT-sprutan befriar likaledes inom få minuter Edert hem från smittospridande flugor och mygg. Det är hygieniskt, ofarligt och lätt att använda. Mot malen och dess larver är FLIT ett effektivt skydd. Ingående prov hava ådagalagt, att FLIT icke skadar vare sig kläder, tapeter eller möbler.

Ett vetenskapligt insektspreparat.

FLIT har efter ingående försök framställts under medverkan av fackmän, såväl entomologer som kemister. Det är absolut ofarligt för människor och husdjur. FLIT har ersatt tidigare använda medel, ty det dödar alla insekter — och gör det snabbt.

Skaffa Eder en FLIT-spruta — och använd den idag. Saluhålles överallt.

Krooks Petroleum & Olje A/B
Stockholm.

Beckers butiker i Stockholm sälja FLIT.

M. Zadig, Malmö, H. M. Konungens Hovlev. Nederlag i Stockholm: Regeringsgatan 27.

Hovmanicuristen
JEANNE BOMANS
myrrhatinktur, crèmer och puder till fredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg

SVENSKA
TRYCKERI-
AKTIEBOLAGET
STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: 21 23, 40 61. Norr 93 o. 993

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags
Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

stackars landsortstös. Vart skall man kunna vända sig, frågar Smäländska.

Resa till Meran.

Tänkte tillbringa i månad i Meran och vore därför tacksam för upplysningar av någon som varit där, angående pris på mat och bostad, billigt och bra, resekostnad m. m. Fru Adèle.

Rosa Blomqvist i jordbruksarbete.

Om sommaren, om sommaren då är det skönt att rulla i grönt grönt gräs, i saltan sjö och uti skrindor fulla med doftande och ljuvligt hö. . .

Gungande på höjden av det sväl-lande lass så tänker jag mig kvinnan i agrarens syssla: Låt gå för att med hövålm och töm och räfsa pyssla men stå och sprätta gödsel och mjölka kor — nej pass!

LUPA-Sanitetskydd

(Iagl. skyddad) är av största hygieniskt värde och, i motsats till många andra bindor, ogenomtränglig för väta, något som är nödvändigt med de tunna över- och underkläderna, som damerna f. n. använda, och desto mera när "LUPA" erbjuder det bästa skyddet vid sittning, dans och sport, varemot må mycket besvärliga och osunda under den varma årstiden. "LUPA" är framställd av mjukaste material, som tål att vid tvättning kokas. Väger blott 30 gram, är icke skrymmande, men är dock nästan outslitlig. Skyddar helt över- och underkläder och skänker därmed åt damen, som bär den, en lugn och säker känsla. Många tusen under användning. Sändes i brev. Pris Kr. 2: 80 plus post-förskott och porto. Kan även fås mot förskottslikvid. Aterförsäljare erhålla rabatt. Finnes i alla välsorterade sjukvårdsaffärer.

KOSMOS, Agentur- och handelsfirma, avd. 4, Stockholm 2. Box 2087.

LEICHNER'S Fett-Puder

Varje kvinna blir förnyad genom användande av Leichner-puder. En ask Leichners puder på Edert toalettbord gör varje annat puder överflödigt. Leichners fettpuder, sedan generationer omtyckt av vackra kvinnor, har undergått filtrering genom det finaste silke, och det på vetenskapliga rön grundade preparatet innehåller blott de allra finaste ingredienser. — Vid dans, sport och på resor, överallt där annat puder icke sitter kvar erhåller Eder teint genom Leichners puder just den fina mjuka färgtonen. En lätt beröring med detta puder borttager rodnad och blankhet och verkar dessutom uppriskande och välgörande på huden.

LEICHNER

Parfymör
BERLIN, Schützenstrasse 31
Wien - Paris - London

Mot insändande av 40 öre; eller ännu bättre och fortare: gå genast till Eder leverantör och begär den för Eder lämpliga färgschatteringen på Leichners fettpuder.

GEFLE MANUFAKTUR AKTIEBOLAG
STROMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade
Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
'SVANEN'

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 9646 - Växiö 500 - Örebro 20 63 - Hudiksvall 532
Sundsvall 30 03 - Umeå 141.

Syster Ellas

Champon-Pulver
är av fackmän erkänt
det förnämsta.

Verkligt tillförlitlig
Elektrolytsbehandling
mot

Misspyrdande hår, födelsemärken,
vårtor m. m. Fru Hilma Hjerstrand,
Malmö, Österportsgatan 2. Tel. 5693.
Juni-augusti mottagn. Malmö onsdagar, övriga dagar Falsterbo.

Dr. Fromms Bröd för
Sockersjuka
hos John Asklands Ångbageri Göteborg, tel. 1426, 3526, 2422.

Florodol var morgon ny
Förlänar frisk och vacker hy

FLORODOL

För Rationell
Hudvård

TVÅL

Parfymeri FLORA, GEFLE

"De här -
mitt bästa mål"

"Jag kan riktigt känna hur Postflingorna göra mig stark och sund. Och så utmärkt de smaka sedan."

POSTFLINGOR med grädde eller mjölk, som frukosträtt till kräm och filbunke, med eller utan frukt som efterrätt mättar den hungrigaste mage och tillfredsställer den kräsnaste gom.

Så utomordentligt närande och så läckert frasiga äro Postflingorna i de stora röda och gula paketen.

70 öre

per paket hos Eder handlande.

I röda och gula paket om 12 à 15 portioner

Post Toasties
dubbeltjocka
rostade majsflingor

"bibehåll sin fräschhet i grädde och mjölk"

Gen.-agent: A/B HUGO ÖSTERBERG, Stockholm 16, Göteborg 7.

Gyllenhammars
HAYRE-MUST
äter jag

2 1/2 öre en portion FÖR ALLA ÄLDRE **En portion öre 2 1/2**

Gütermann's
Sylfilke